

Η

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

21.08.2016

www.simerini.com.cy

η σίμερινη

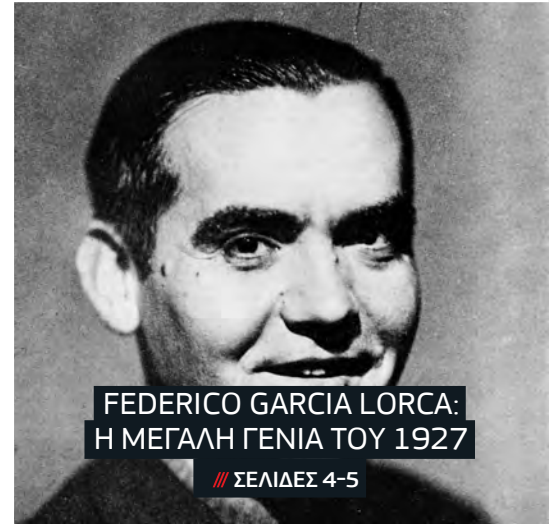
JOE STRUMMER:
KNOW YOUR RIGHTS

// ΣΕΛΙΔΑ 14

ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ ΤΟΥ
ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΥ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

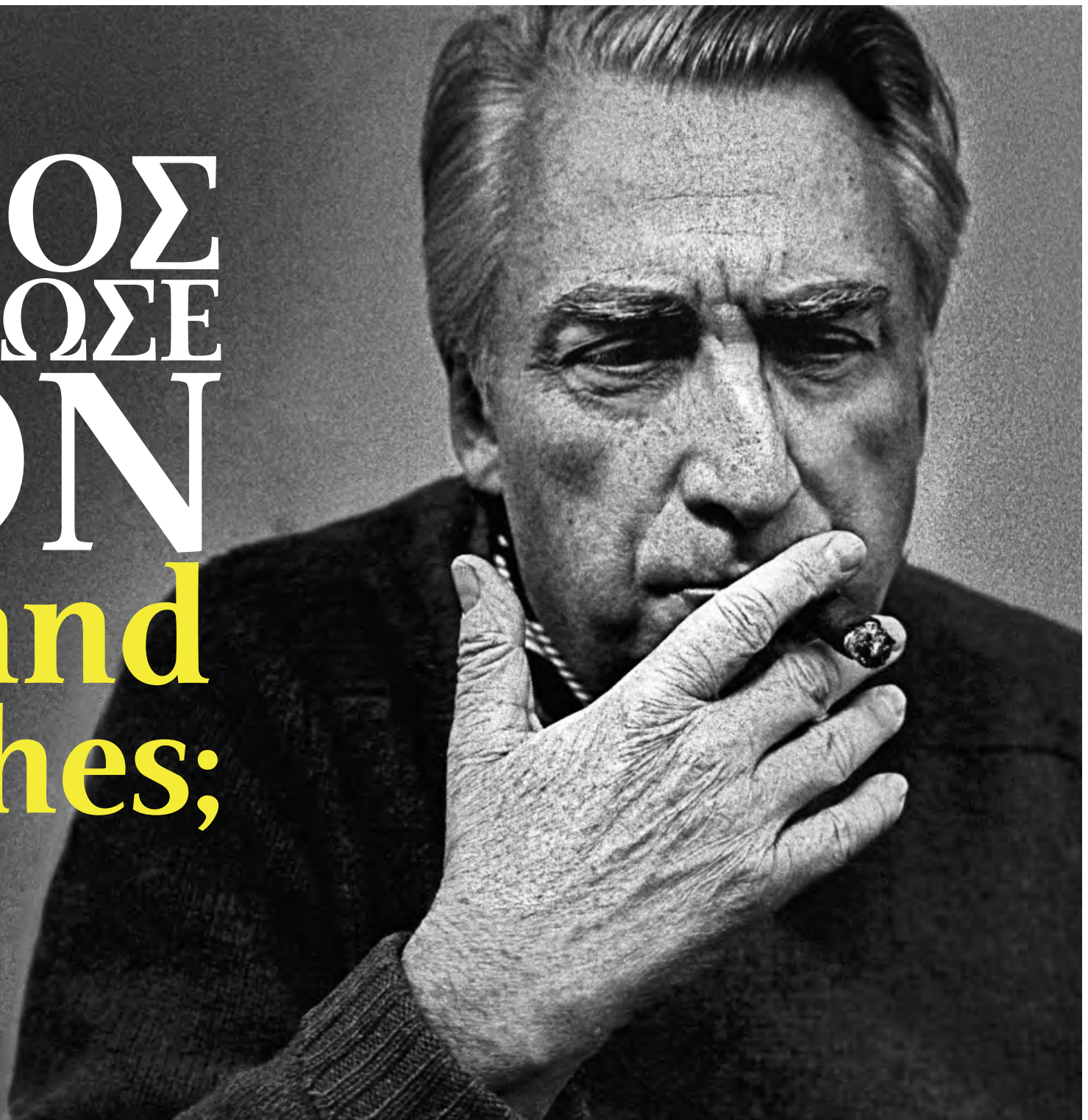
FEDERICO GARCIA LORCA:
Η ΜΕΓΑΛΗ ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ 1927

// ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπαικτικά δυστυχισμένοι ☹️ Νίκος Καρούζος

ΠΟΙΟΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ Roland Barthes;

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickpeek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Διεθνείς Ταξιαρχίες

Μονάδες ξένων εθελοντών που αγωνίστηκαν στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο στο πλευρό των Δημοκρατικών

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες 1896 και 1906

Ο πολυγραφότατος συγγραφέας Ανδρέας Σοφοκλέους, δεν θα παρέλειπε, επ' ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004, να φωτίσει τις ιστορικές απαρχές της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων και τις στενές σχέσεις τους με την Κύπρο

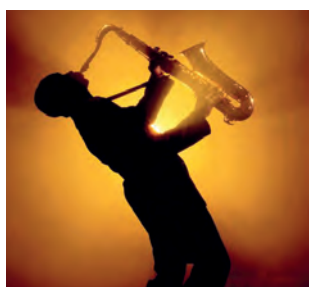
Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Cuban Fury

Η Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας παρουσιάζει την ταινία «Cuban Fury», που αναφέρεται στην ιστορία του Μπρους Γκάρρετ, ενός πολύ καλού χορευτή. Δευτέρα, 22 Αυγούστου, 20:30 - 22:00, Σπίτι του Εθελοντή, Λάρνακα.

2

Σαξόφωνα κάτω από τα αστέρια

Το Τεχνόπολις 20 σας προσκαλεί σε μια καλοκαιρινή συναυλία κάτω από τα αστέρια με το Κουαρτέτο Σαξοφώνων του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου την Παρασκευή, 26 Αυγούστου, στις 8:30 μ.μ. Είσοδος: 10 ευρώ. Οι κρατήσεις είναι απαραίτητες στο 70002420.

3

Παρίσι, σ' αγαπώ

Το «Παρίσι, σ' αγαπώ» είναι μία γαλλική κινηματογραφική ταινία που γυρίστηκε το 2005 και βγήκε στις κινηματογραφικές αίθουσες στις 21 Ιουνίου 2006. Θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Σινεμά στην Παραλία - See Fest 2016» την Τετάρτη, 24 Αυγούστου, στις 20:30, στην Παραλία Σ.Ο.Δ.Α.Π.

4

Septicflesh Live

Το θρυλικό συγκρότημα Septicflesh επιστρέφει στην Κύπρο μετά την τελευταία εμφάνισή του στη Λευκωσία τον Δεκέμβριο του 2014, με μια ειδική παράσταση που συμπεριλαμβάνει ακυκλοφόρητα τραγούδια. Σάββατο, 27 Αυγούστου, 20:00, Downtown Live (πρώην Αυλαία).

Δρώμενα // Παραστατικές τέχνες

10ο Cyprus - Russia Gala

Το 10ο Cyprus-Russia Gala που θα πραγματοποιηθεί στις 10 Σεπτεμβρίου 2016, έχει πλέον εδραιωθεί ως ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα στο νησί. Το Cyprus-Russia Gala γιορτάζει τον μακρύ και διαρκή δεσμό ανάμεσα στις δύο χώρες, ο οποίος βασίζεται στην αμοιβαία φιλία, εμπιστοσύνη και υποστήριξη, τόσο σε επίπεδο κρατών όσο και σε ατομικό επίπεδο. Η εκδήλωση, πέραν της διπλωματικής και πολιτιστικής της σημασίας, έχει και φιλανθρωπικό χαρακτήρα που εστιάζει στη στήριξη του Ιδρύματος «Ραδιομαραθώνιος». Καλλιτέχνες από την Κύπρο και τη Ρωσία θα ενώσουν τις φωνές τους και το ταλέντο τους, προσφέροντας στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Οι καλλιτέχνες που θα μαγέψουν στο φετινό Cyprus-Russia Gala είναι:

· Ο Dmitry Masleev. Ένας από τους κο-

ρυφαίους μουσικούς και πιανίστες, νικητής του XV Διεθνούς Διαγωνισμού Τσαϊκόφσκι 2015. Ο Dmitry Masleev πήρε το πρώτο Βραβείο κερδίζοντας τον θαυμασμό του κοινού, της κριτικής επιτροπής και των μέσων ενημέρωσης.

· Ο θίασος Berezka Ensemble. Με χορογραφίες που συχνά βασίζονται σε παραδοσιακές μελωδίες, με πλούσιο και μοναδικό ρεπερτόριο, αναπαράγουν ποιητικά εικόνες της καθημερινής ζωής.

· Ο DiDuLa. Ένας δεξιοτέχνης κιθαρίστας και συνθέτης, που με το ροκ συγκρότημά του ταξιδεύει το κοινό από ροκ ήχους σε νέο φλαμένκο και λαϊκά ακούσματα.

Οι Κύπριοι καλλιτέχνες είναι:

· Η Ζωή Νικολαΐδου, μια διεθνώς καταξιωμένη σοπράνο, βραβευμένη με την κορυφαία διάκριση του Schlossoper Haldensten 2007.

· Μέλη της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, με σημαντικό ρόλο στην πολιτιστική ζωή του νησιού. Παρουσιάζοντας συμφωνικά παραστάσεις για το κοινό όλων των ηλικιών, συμβάλλει στην εκπαίδευση και την καλλιέργεια της κλασικής μουσικής σε νέα ακροατήρια.

· Ο Μιχάλης Χατζηγιάννης. Ο πιο επιτυχημένος Έλληνας καλλιτέχνης της τελευταίας δεκαετίας (2000-2011), νικητής πολλών μουσικών βραβείων, συμπεριλαμβανομένων του καλύτερου pop άλμπουμ, του τραγουδιού της χρονιάς και άλμπουμ της χρονιάς στα βραβεία Αρίων 2007, καθώς και του καλύτερου συνθέτη του έτους στα βραβεία Status 2007.

Το Cyprus-Russia Gala οργανώνεται και παρουσιάζεται από την Ensemble Productions Ltd, υπό την υψηλή αιγίδα της Πρώτης Κυρίας της Δημοκρατίας της Κύπρου, κ. Άντρης Αναστασιάδου.

Ιδιοκτήσιος: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνιά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Γιάννης Ζελιαναΐος Λογίγνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Η αρχαία Ελευθέρνα ξαναζει

Θησαυροί από τη νεκρόπολη της Ορθής Πέτρας και την αρχαία πόλη, επιγραφές κ.ά., καθιστούν σαφές ότι το Μουσείο της Αρχαίας Ελευθέρνας Ρεθύμνου είναι αντίστοιχο της Ολυμπίας, της Βεργίνας και των Δελφών

Ομφαλός - performance

«Ο καθένας λοιπόν από μας είναι κομμάτι ανθρώπου, σαν κομμένος από ένα στα δύο, όπως οι γλώσσες τα ψάρια, κι αναζητεί πάντοτε ο καθένας το κομμάτι που του λείπει» Πλάτων, 358 π.Χ.

Η πολιτική στον αστερισμό του ευπωλήτου

Οι πολιτικοί μας διαγωνίζονται σε σεπτές τελετές χρήσης της δημόσιας εικόνας τους, συνωστίζονται σε αίθουσες παραγωγής προκατασκευασμένων λόγων, πλειοδοτούν στο χρηματιστήριο του αγοραίου λαϊκισμού

Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ // theYard.Residency.16

Ομφαλός - performance Θεατρική Ομάδα Εκ-Δράσης

«Ο καθένας λοιπόν από μας είναι κομμάτι ανθρώπου, σαν κομμένος από ένα στα δύο, όπως οι γλώσσες τα ψάρια, κι αναζητεί πάντοτε ο καθένας το κομμάτι που του λείπει» Πλάτων, 358 π.Χ.

Ξεκινώντας λοιπόν από τη στιγμή του αρχαίου μύθου και φτάνοντας στο σήμερα του μη μύθου, βασιζόμενοι σε προσωπικές στιγμές που συλλέξαμε, ενεργοποιήσαμε σώμα και εικόνες, ενώνοντας σε μια τελική αφήγηση το επαναλαμβανόμενο μοτίβο Γέννηση-Ερωτας-Θάνατος.

Η Εκ-Δράση, υπηρετώντας την

ανάγκη για ενεργοποίηση του αδρανούς θεατή και αμφισβητώντας τα κλασικά όρια της σχέσης ηθοποιού-κοινοβίου, παρουσιάζει την performance Ομφαλός, η οποία είναι αποτέλεσμα έρευνας γύρω από τη στιγμή της διάσπασης του στρογγυλού ανθρώπου, καθώς και σωματικών αυτοσχεδιασμών εμπνευσμένων από την αδήριτη ανάγκη του για επανένωση. Η συμμετοχή σας στην performance προϋποθέτει την ανώνυμη κατάθεση μιας προσωπικής στιγμής που σας στιγμάτισε. 26|27|28 Αυγούστου 2016.

*Η παράσταση περιέχει γυμνό και είναι κατάλληλη για άτομα άνω των 16 ετών

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

Σύλληψη/ Σκηνοθεσία: Έλενα Σωκράτους, Οδυσσέας Ιωάννου Κωνσταντίνου
Σκηνικά/ Κοστούμια: Ιωάννα Νεοφύτου
Κινησιολογία: Μέλανη Βαρναβίδου
Performers: Οδυσσέας Ιωάννου Κωνσταντίνου, Μέλανη Βαρναβίδου

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Έναρξη: 20:35
Εισιτήριο: €8
Κρατήσεις-πληροφορίες: 97 604083
Διάρκεια φιλοξενίας: 6 μέρες
Παλιό Ξυδάδικο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34

Κινηματογράφος // 3η Βραδιά YouTube

Το Συνεμά Ξάνθης 3 διοργανώνει την Πέμπτη, 25/8/2016, την τρίτη βραδιά YouTube, στην οποία μπορούν να λάβουν μέρος όσοι επιθυμούν με δικές τους επιλογές από φιλμάκια που βρίσκονται στο YouTube. Η είσοδος είναι ελεύθερη για όλους! Πιο κάτω υπάρχουν οι όροι συμμετοχής:

1. Η συμμετοχή είναι ελεύθερη και ανοικτή για όλους. Δεν υπάρχει χρέωση συμμετοχής.
2. Στην εκδήλωση μπορούν να λάβουν μέρος όσοι επιθυμούν με ΜΟΝΟ ένα φιλμάκι ο καθένας. Είναι ευπρόσδεκτοι όλοι και όλες στη βραδιά των προβολών, ανεξαρτήτως του εάν έχουν στείλει βιντεάκι.
3. Ο χρόνος διάρκειας της ταινίας δεν πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε λεπτά.
4. Δεν υπάρχει περιορισμός στην κατηγορία του φιλμ (κωμικό, δραματικό, διαφήμιση, μουσικό βίντεο, ερασιτεχνικό, ενημερωτικό, εκπαιδευτικό, κινούμενα σχέδια κ.λπ.). Ο καθένας μπορεί να στείλει ό,τι του αρέσει, ακόμη και βίντεο που έχει

γυρίσει ο ίδιος και που έχει ανεβήσει στο YouTube. Εννοείται ότι το περιεχόμενο δεν πρέπει με κανένα τρόπο να είναι προσβλητικό ή ακατάλληλο. Όλοι και όλες μπορούν να στείλουν βιντεάκι, ακόμα και αν δεν θα μπορούν να παραστούν στη βραδιά των προβολών.

5. Συμμετέχετε στην εκδήλωση στέλνοντας τον σύνδεσμο του βίντεο που επιλέξατε (URL από το YouTube) στις ακόλουθες διευθύνσεις:
dor70@cytanet.com.cy
doros777@gmail.com
6. Στο email που στέλνετε είναι υποχρεωτικό να αναφέρετε το όνομά σας, ενώ προαιρετικά μπορείτε αν θέλετε να γράψετε και κάποια λόγια που αφορούν το φιλμάκι (δημιουργός, έτος παραγωγής, χώρα κλπ) ή τους λόγους για τους οποίους το επιλέξατε.
7. Σε περίπτωση μεγάλου αριθμού συμμετοχών, θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.
8. Η γλώσσα θα είναι η Αγγλική και η Ελληνική.

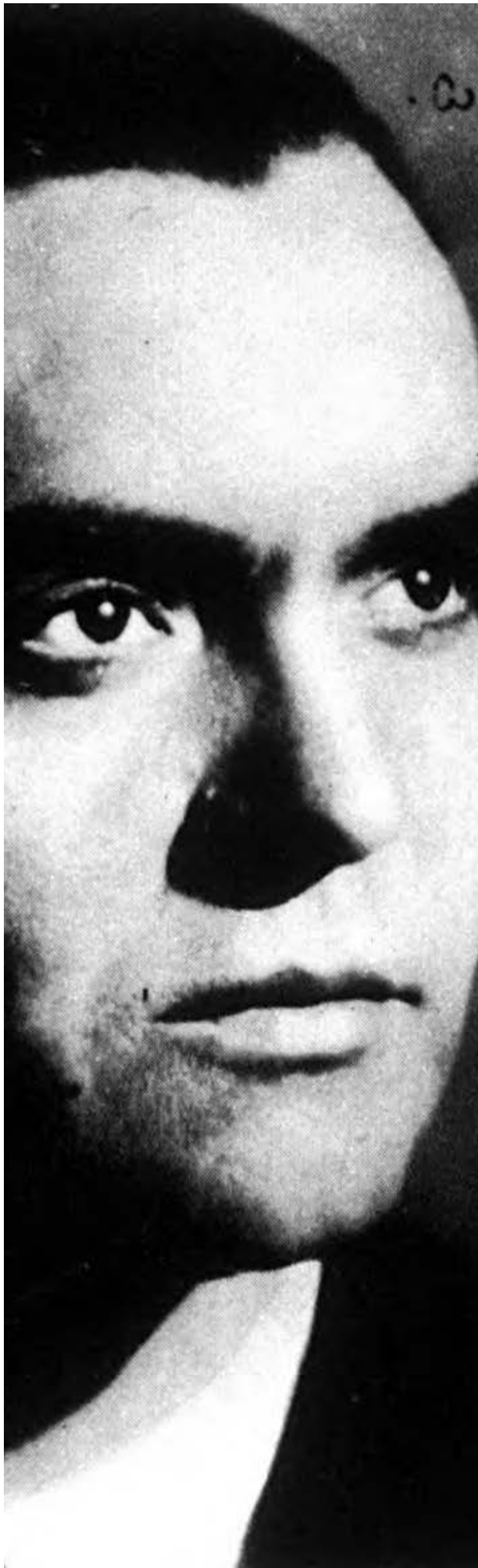

PAFOS 2017
EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

Τέχνη // Λαογραφικό Διήμερο Πάφος 2017

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης - Πάφος 2017 δημιουργεί μαζί με τον Λαογραφικό Όμιλο Κτίμα μια διαδρομή στην κυπριακή παράδοση γεμάτη τέχνες, ήχους, εικόνες και γεύσεις. Συνδέοντας τους ανθρώπους και τις τέχνες τους, το παρόν και το παρελθόν, με στοιχεία της παράδοσης που έχουν διατηρηθεί ζωντανά μέχρι τη σημερινή εποχή μέσα από εκδηλώσεις που αγγίζουν όλα τα φάσματα του καθημερι-

νού μας πολιτισμού. Το διήμερο θα γίνει την Παρασκευή 26 Αυγούστου και το Σάββατο 27 Αυγούστου. Και τις δύο μέρες το πρόγραμμα αρχίζει στις 8:00 μ.μ. και θα λάβει χώρα στην Οικία Επάρχου, Γρίβα Διγενή & Νεόφυτου Νικολαΐδη, Πάφος. Είσοδος ελεύθερη. Σημειώνεται πως την Πέμπτη 25/8 θα αρχίσει παράδοση λαογραφικών ομάδων μπροστά από το Κάστρο, στις 18:30. Πληροφορίες: 99455825, 26932017.

Federico Garcia Lorca

«Τούτη η αγωνία τ' ουρανού, του κόσμου, της ώρας»

Αφιέρωμα // Στην περιβόητη Ισπανική Γενιά του 1927, που έδωσε μία πλειάδα κορυφαίων ποιητών κι αέρα ανανέωσης στην παγκόσμια ποίηση, δεσπάζει η μορφή του Ποιητή των «Σονέτων του σκοτεινού έρωτα»

Γ' Μέρος

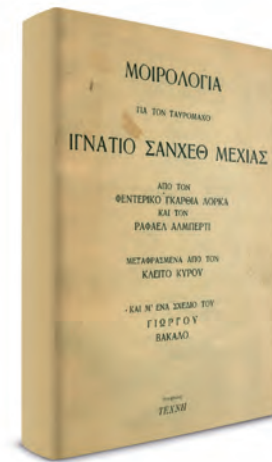
Καθώς ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος βρίσκεται στο τέλος του, στην Ισπανία εκδηλώνεται ένα καινούργιο καλλιτεχνικό κίνημα, ωσάν απήχηση των καλλιτεχνικών πρωτοποριών της υπόλοιπης Ευρώπης, ο «Ουλτραϊσμός». Τα προτάγματά του είναι η εγκατάλειψη κάθε συγκινησιακού στοιχείου και η καθιέρωση μιας τέχνης εμπνευσμένης απ' τα πιο δυναμικά στοιχεία του σύγχρονου κόσμου. Αν και η διάρκειά του ήταν σύντομη, χρησίμευσε ως καταλύτης στη δημιουργία μιας νέας ποιητικής αντίληψης, που πρέσβευε την απεριόριστη χρήση της «μεταφοράς», σαν ένα απ' τα κύρια μέσα έκφρασης του ποιήματος. Η αντίληψη αυτή, ενισχυμένη απ' τις αρχές του γαλλικού υπερρεαλισμού, μαζί με την ανάγκη για ανθρωπιά στην τέχνη, αποτέλεσε το αισθητικό πιστεύω μιας ομάδας νέων Ισπανών ποιητών, που αποκαλέστηκε «Γενιά του 1927», επειδή εκείνη τη χρονιά γιόρτασαν με ιδιαίτερη έμφαση τα 300 χρόνια από τον θάνατο (1627) του Λουίς ντε Γκόνγκορα, πατέρα της ποιητικής μεταφοράς, αποκαθιστώντας με την ευκαιρία αυτή στη θέση που τους αξίζει τους μεγάλους βάρδους του Μπαρόκ.

Στην ομάδα αυτή, που πραγματικά έδωσε γύρω στους δέκα σημαντικούς έως κορυφαίους ποιητές στην Ισπανία, στον ισπανόφωνο κόσμο και στην παγκόσμια ποίηση, διακρίνονται οι ποιητικές μορφές των Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα (1898-1936), Ραφαέλ Αλμπέρτι (1902-1999), Βιθέντε Αλεϊχάντρε (1898-1984) και Λουίς Θερνούδα (1904-1963), με τον πρώτο να δεσπάζει και, χωρίς υπερβολή, να «περιίπταται» έναντι όλων.

Στο σύνολό του το ποιητικό έργο του Λόρκα, αριστοκρατικό και λαϊκό συγχρόνως, ξεχωρίζει απ' την υπόλοιπη παραγωγή της εποχής του για την εκφραστική ένταση των μεταφορών του, τη ρωμαλέα δραματικότητα με την οποία περιγράφει τον κόσμο της Ανδαλουσίας, και, πάνω απ' όλα, για τις βαθιές ισπανικές ρίζες του λυρισμού του.

Και ο Ραφαέλ Αλμπέρτι κινείται ανάμεσα στο λαϊκό και το αριστοκρατικό, σ' αυτόν όμως το αριστοκρατικό είναι πολύ ραφινάτο κι η λαϊκότητά του δεν έχει την αυθεντική ανθρωπιά που έχει η λαϊκότητα του Λόρκα. Έτσι, αν ο Λόρκα μπορεί να παραλληλισθεί με τον Λόπε ντε Βέγα, για τη βαθιά αίσθηση της λαϊκής ψυχής που τον διακρίνει, ο Αλμπέρτι, με την τέλεια στη φόρμα, ωστόσο ψυχρή και υπεροπτική του ποίηση, μας θυμίζει, ιδιαίτερα στη νεανική του παραγωγή, που είναι και η σημαντικότερη, την τέχνη του Γκόνγκορα.

Αντίθετα απ' τον Αλμπέρτι, ο Βιθέντε Αλεϊχάντρε, έδωσε το καλύτερο έργο του στην ώριμη ηλικία του, πράγμα άλλωστε φυσικότερο. Μάλιστα, καθώς ήταν ο μόνος απ' την τετράδα που δεν εκπατρίστηκε με τον εμφύλιο πόλεμο (τριάδα, μάλλον, μια που τον Λόρκα τον δολοφόνησαν), θεωρείται σαν η πιο ζεστή κι ανθρώπινη ποιητική φωνή της Ισπανίας, στη σκληρή δεκαετία του '40, παρά την κάποια της ρητορικότητα. Η ποιητική του πορεία επιβραβεύτηκε το 1977, με το Νομπέλ Λογοτεχνίας, και μία από τις κορυφαίες ποιητικές του συλλογές είναι αυτή του 1954, η «Ιστορία της Καρδιάς».

Το εξώφυλλο μίας σπανιότατης ελληνικής έκδοσης που αφορά στα «Μοιρολόγια» για τον μεγάλο ταυρομάχο

Τέλος η ποίηση του Λουίς Θερνούδα, λιγότερο επηρεασμένη απ' τη λαϊκή παράδοση, κρίνεται σαν η πιο «καθαρή» απ' όλες. Θέματα όπως η αγάπη, ο θάνατος, η μοναξιά, δίνονται με μια αυθεντικότητα γεμάτη πάθος και με μια γλώσσα κλασική στην περιεκτικότητά της. Μερικοί μελετητές του έργου του, συμφωνούν, πως επηρεάστηκε κι απ' τον δικό μας Κ.Π. Καβάφη, και όχι μόνο λόγω του ομοφυλοφιλικού σεξουαλικού προσανατολισμού του.

Ντουέντε

Η περίφημη διάλεξη-ρεσιτάλ του Λόρκα, «Juego y Teoría del Duende-Πρακτική και Θεωρία του Ντουέντε», δόθηκε πρώτη φορά από τον Ποιητή στο Μπουένος Άιρες, στις 20 Οκτωβρίου του 1933, κατά τη διάρκεια της περιοδείας που πραγματοποιούσε τότε στη Λατινική Αμερική. Έκτοτε την επανέλαβε αρκετές φορές, κυρίως στην Ισπανία.

Πολλά έχουν γραφτεί, και θα συνεχίζουν να γράφονται, για το «ντουέντε» και το τι μπορεί να σημαίνει. Ο Ποιητής αναφέρει, στο κείμενό του, μία διεισδυτική παρατήρηση που είχε κάνει ο σπουδαίος τσιγγάνος τραγουδιστής Μανουέλ Τόρε, ενώ άκουγε, το 1922,

τον Μανουέλ ντε Φάγια να παίζει το «Νύχτες στους κήπους της Ισπανίας». «Ό,τι έχει μαύρους ήχους, έχει ντουέντε», είχε πει ο Τόρε. Για τον Λόρκα, το «ντουέντε» συνιστούσε μια μορφή διονυσιακής εμπνευσης που συνδέεται με την οδύνη, το μυστήριο και τον θάνατο και αποτελεί κινητήρια δύναμη για τον καλλιτέχνη που εμφανίζεται σε δημόσιο χώρο -τον μουσικό, τον χορευτή ή τον ποιητή που απαγγέλλει τη δουλειά του ενώπιον κοινού, όπως συχνά έπραττε ο ίδιος. Χωρίς το «ντουέντε», όπως εξηγεί ο Λόρκα, η ερμηνεία του τραγουδιστή μπορεί να είναι τεχνικά άψογη, μα ούτε νεύρο θα έχει ούτε θα κάνει τον ακροατή να ριγίσει από δέος.

Τα παραπάνω θυμίζουν έντονα την πλατωνική διαπίστωση: «ος δ' ανευμανίας Μουσών επί ποιητικής θύρας αφίκεται, πεισθείς ως άρα εκ τέχνης ικανός ποιητής εσόμενος, ατελής αυτός τε και η ποίησις» («Φαίδρος», 245α).

Θρήνος για έναν ταυρομάχο

Ο Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας (Σεβίλλη, 1891-Μαδρίτη, 1934) ήταν διάσημος ταυρομάχος, και συγγραφέας, επιστήθιος φίλος με τους περισσότερους ποιητές της Γενιάς του '27. Ο θάνατός του, από ένα μοιραίο χτύπημα που δέχθηκε από το κέρα του ταύρου «Γραναδίνο» στην αρένα της Μανθανάρες (11 Αυγούστου 1934, εξέπνευσε στις 13 του ίδιου μήνα) -μιας μικρής πόλης νότια της Μαδρίτης-, συγκλόνησε όλη τη χώρα.

Ο Μεχίας πέθανε μεγαλόψυχα, προσφέροντας τη ζωή του σε μια αρχαία τελετή, η οποία, όπως ο Λόρκα εξήγησε κάποτε, δεν έχει καμία σχέση με τον αθλητισμό, μα είναι ένα «θρησκευτικό μυστήριο», η «δημόσια και τελετουργική αναπαράσταση της νίκης της ανθρώπινης αρετής επί των κατώτερων ενστίκτων [...] η ανωτερότητα του πνεύματος απέναντι στην ύλη, της διάνοις απέναντι στο ένστικτο, του χαμογελαστού ήρωα απέναντι στο αφρισμένο κτήνος». Τι μυθική αυτή αντίληψη για την cortiada-ταυρομαχία εκφράζει με εκπληκτικό τρόπο ο Ποιητής στο «Μοιρολόι ή Θρήνο για τον Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας», μια θρηνωδία από την οποία ο Λόρκα φρόντισε να αφαιρέσει το όνομα του ζώου που είχε οριστεί από τη μοίρα να θανατώσει τον φίλο του. Τι τρομερή ειρωνεία που ο ταύρος ονομαζόταν «Γραναδίνο»! Ίσως αυτό να έδειξε στον προληπτικό Λόρκα ότι στον θάνατο, όπως και στη ζωή, το πεπρωμένο του ήταν αδιαχώριστα δεμένο με του Μεχίας, γεγονός που πράγματι αποδείχτηκε δυο καλοκαίρια αργότερα (19 Αυγούστου 1936).

Το «Μοιρολόι για τον Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας» είναι μια αφορμή για «ντουέντε». Η ταυρομαχία είναι μια τραγική σύνοψη όπου ο θάνατος ελλοχεύει. Άλλωστε, ο Λόρκα, στο κείμενο

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

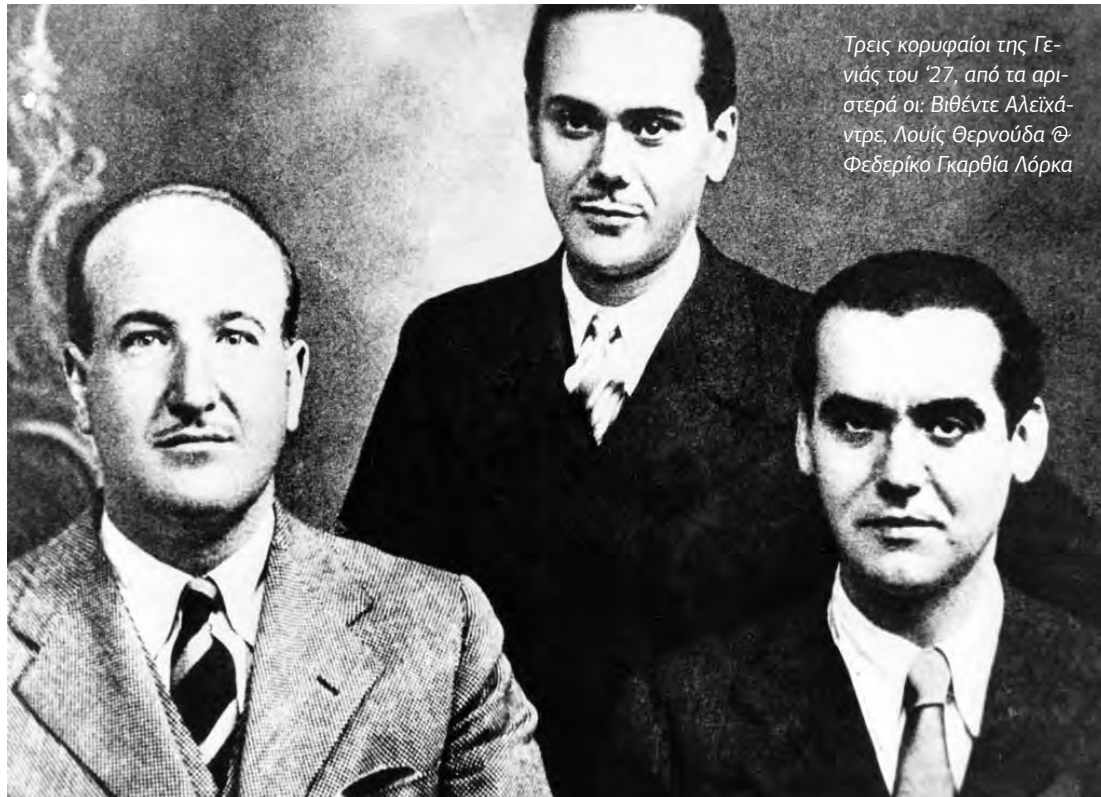
του, «Πρακτική και Θεωρία του Ντουέντε» λέει: «Ο ταυρομάχος που τον έχει αδράξει το ντουέντε δίνει ένα μάθημα πυθαγόρειας μουσικής, που να ξεχνά κανείς πως πετάει συνέχεια την καρδιά του στα κέρατα του ταύρου [...] ο θάνατος παίζει μεγάλες σάλπιγγες με την έλευση κάθε άνοιξης». Το «Μοιρολόι» είναι μια βαθιά ελεγεία, ένα «cante jondo-βαθύ τραγούδι», όπου το τελετουργικό θέαμα της θυσίας των ταύρων, που ανακαλεί τα μινωικά «ταυροκαθάψια», και τα αττικά «βουφόνια», παραμένει σ' ένα περιθωριακό μισόφωτο. Είναι ένα είδος μουσικής συμφωνίας σε τέσσερις κινήσεις. Στην πρώτη κίνηση, «Η λαβωματιά κι ο θάνατος», το ρολόι σημαίνει την αιώνια ώρα όπου ο ταυρομάχος δέχεται το μοιραίο χτύπημα. Στη δεύτερη κίνηση, «Το χυμένο αίμα», ο Ποιητής ακολουθώντας τον Μεχίας στην κάθοδό του προς τον Άδη,

εγκωμιάζει την αρχοντιά, την ομορφιά και το θάρρος του. Στην τρίτη κίνηση, «Παρουσία του σώματος», η ασάλευτη πέτρα επιβάλλει τη σιωπή. Το λείψανο σταδιακά αποσυντίθεται. Τέλος, στην τέταρτη κίνηση, «Απουσία της ψυχής», αποκαιρείται εκείνος που κατακωνιάζει η λησμονιά: «Γιατί 'σαι πια νεκρός παντοτινά, /σαν όλους τους νεκρούς της γης, /σαν όλους τους νεκρούς που λησμονιούνται /σ' ένα σωρό από άψυχα σκυλιά». (μετάφραση Τάκης Βαρβιτσιώτης).

Ο σκοτεινός έρωτας

Στις 17 Μαρτίου 1984, δημοσιεύονται στη φιλολογική έκδοση της ισπανικής εφημερίδας, «ABC», έντεκα «Σονέτα του σκοτεινού έρωτα-Sonetos del amor oscuro» του Λόρκα. Ένα τεράστιο σημασίας πνευματικό γεγονός που συγκίνησε τον ισπανικό, και όχι μόνο, κόσμο. Κι αυτό γιατί, αν και η ύπαρξή τους ήταν γνωστή, θεωρούνταν χαμένα. Ο Ποιητής άρχισε να τα γράφει το 1935, κι ένας φίλος του αναφέρει πως ο Λόρκα τού είχε πει ενθουσιασμένος το σχέδιό του: «Εκατό σονέτα, όπως του Σαίξπηρ». Δεν πρόλαβε, το 1936 τον δολοφόνησαν. Το 1937 ο Βιθέντε Αλεϊχάντρε γράφει γι' αυτά: «Μου διάβασε τα 'Σονέτα του σκοτεινού έρωτα'. Ένα φαινόμενο πάθους, ενθουσιασμού, ευτυχίας, βασάνου. Μνημείο αγνό και φλογερό αφιερωμένο στον έρωτα, που για πρώτη ύλη έχει τη σάρκα, την καρδιά, την ψυχή του ποιητή στην κρίσιμη στιγμή της καταστροφής του».

As ακούσουμε τον ποιητή να «τραγουδά» σε ένα από αυτά τις «Πληγές της Αγάπης», στην εξαιρετη μετάφραση της Μάγιας-Μαρίας Ρούσου: «Αυτό το φως, τούτη η φωτιά που κατατρώει / Τούτο το σταχτί τοπίο που με τυλίγει / Τούτος ο πόνος για μια και μόνη ιδέα / Τούτη η αγωνία τ' ουρανού, του κόσμου της ώρας // Τούτος ο θρήνος του αίματος που στολίζει / λύρα δίχως παλμό πια, / φευγαλέο δαυλό / Τούτο το βάρος της θάλασσας που με χτυπά / Τούτος ο σκορπιός που μου φωλιάζει στο στήθος // Είναι στεφάνι του έρωτα, κλινάρι πληγωμένου, / όπου δίχως ύπνο ονειρεύομαι την παρουσία σου / μέσα στο ρημαδίό του

Τρεις κορυφαίοι της Γενιάς του '27, από τα αριστερά οι: Βιθέντε Αλεϊχάντρε, Λούις Θερνούδα & Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα

Ο Λόρκα με τη μάνα του, Βιθέντα Λόρκα Ρομέρο

Ο ταυρομάχος και συγγραφέας, Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας, στο κέντρο με το καπέλο, ανάμεσα στους κορυφαίους της Γενιάς του '27

στήθους μου βουλιαγμένο. // Και μόλο που ψάχνω την καμπύλη της φρόνησης / μού προσφέρει η καρδιά σου κοιλάδα απλωμένη / με φαρμάκι και πάθος γνώσης πικρής. ».

Περί ποιήσεως

«Αλλά τι μπορώ να πω εγώ για την ποίηση; Τι μπορώ να πω για τα σύννεφα τ' ουρανού; Να βλέπω, να βλέπω, να τα βλέπω, να τον βλέπω και τίποτε άλλο. Θα καταλάβεις πως ένας ποιητής δεν έχει να πει τίποτα για την ποίηση. Αυτό άσ' το στους κριτικούς και στους ακαδημαϊκούς. Αλλά ούτε εσύ, ούτε εγώ, ούτε κανένας ποιητής γνωρίζει τίποτα για την ποίηση.

»Εδώ είμαστε. Κοίτα. Κρατώ μέσα στα χέρια μου τη φωτιά! Σαν υλικό την κατέχω και τη χρησιμοποιώ τέλεια, αλλά δεν μπορώ να μιλήσω γι' αυτήν χωρίς φιλολογία. Καταλαβαίνω όλες τις ποιητικές. Θα μπορούσα να μιλήσω γι' αυτές, αν δεν άλλαζα γνώμη κάθε πέντε λεπτά. Δεν ξέρω, μπορεί κάποια μέρα

να μου αρέσει η άσχημη ποίηση, κατά τον ίδιο τρόπο που μου αρέσει (μας αρέσει) σήμερα η κακόφωνη μουσική της τρέλας. Θα καίω τον Παρθενώνα τη νύχτα και θ' αρχίζω να τον ξανακτίζω το πρωί για να μην τελειώσω ποτέ.

»Στις διαλέξεις μου μίλησα μερικές φορές για την Ποίηση, αλλά για το μόνο που δεν μπορώ να μιλήσω ποτέ είναι η δική μου ποίηση. Κι όχι από έλλειψη συναίσθησης γι' αυτό που κάνω. Το αντίθετο. Αν είναι αλήθεια πως είμαι ποιητής από χάρισμα του Θεού -ή του διαβόλου- είναι εξίσου αληθινό πως είμαι ποιητής κάρη στην τεχνική και την προσπάθεια, καθώς και για το λόγο τού ότι καταλαβαίνω απόλυτα τι είναι ένα ποίημα».

(Μετάφραση: Ρήγας Καππάτος)

«Μουλέτα»

Δωρεάν η ζωή Φεδερίκο

Γκαρθία Λόρκα δωρεάν ο θάνατος.

Αυτό το άητικο πανί δεν έχει πάντοτε

αγαθή βεβαιότητα.

Είν' ο Θεός που αμιγής εκτείνεται στο μαύρο

πήληγος απύν ή ανεικόνιστος.

Όμως εσύ μωρόεσσα Ισπανία -της Ευρώπης θερμότητα-

τι δόξα πρόσθεσες απ' τη γλαϊά του

την άσπιλη

σ' ανεξήγητο ήλιο σ' έναν ουρανό

που πτοραχτύνην διαμπερήν αθωότητα...

Ισπανία εσύ ανθεντία στο θάνατο!

Δωρεάν η όραση Φεδερίκο

Γκαρθία Λόρκα δωρεάν η τυφλότητα.

Νίκος Καρούζος, «Ερυθρογράφο», εκδ. Απόπειρα, δεύτερη έκδοση, Αθήνα, 1990, σ. 35

Πηγές

1. «Ανθολογία Ισπανικής Ποίησης» (XII-XX Αιώνας), Από το Άσμα του Μίο Θιδ ως τη Γενιά του 1927, πρόλογος-μετάφραση Ηλίας Ματθαίου, εκδ. Γνώση, Αθήνα, 1983
2. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, «Εκλογή Ποιημάτων», εισαγωγή-μετάφραση Τάκης Βαρβιτσιώτης, εκδ. Λιβάνη & Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Αθήνα, 2001
3. Federico Garcia Lorca, «Ποιητικά Άπαντα», πρόλογος Ρήγας Καππάτος, μετάφραση-σημειώσεις Κοσμάς Πολίτης-Ρήγας Καππάτος, εκδ. Εκάτη, δεύτερη έκδοση, Αθήνα, 2011
4. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, «Ντουέντε-Πρακτική και Θεωρία», εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια Γιώργος Γεωργίου, εκδ. Γαβριηλίδης, Αθήνα, 2007
5. Σπύρος Μαυρίδης, «Παιγνίδι και θεωρία του Ντουέντε: Η διονυσιακή αισθητική του Λόρκα», περιοδικό Διαβάζω, τχ. 467, Αθήνα, Οκτώβριος 2006
6. Federico Garcia Lorca, «Ο θάνατος του Πήγασου», εισαγωγή-μετάφραση-επιλογή-σημειώσεις Γιάννης Σουλιάτης, εκδ. Αρμός, Αθήνα, 2012
7. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, «Έντεκα σονέτα του σκοτεινού έρωτα», εισαγωγή-μετάφραση Μάγια-Μαρία Ρούσου, εκδ. Ελεγεία, Άρτα, 2008
8. Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα, «Μοιρολόι για τον Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας», εισαγωγή Jose Ramon Irigoyen-Βαγγέλη Ροζακέα, μετάφραση Αργύρη Ευστρατιάδη, εκδ. Ηριδανός, Αθήνα, 2006

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Διεθνείς Ταξιαρχίες «Voluntarios Internacionales de la Libertad»

Αφιέρωμα // Μονάδες ξένων εθελοντών που αγωνίστηκαν στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο στο πλευρό των Δημοκρατικών

Στις 18 Ιουλίου 1936, οι Ισπανοί στρατιωτικοί κάνουν πραξικόπημα για να ανατρέψουν την κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου, που είχε εκλεγεί πριν από πέντε μήνες, όμως δεν καταφέρνουν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους τις μεγάλες πόλεις της χώρας, στις οποίες αναπτύσσεται η λαϊκή αντίσταση. Μερικοί ξένοι, πολιτικοί πρόσφυγες ή επισκέπτες των «Αντι-Ολυμπιακών Αγώνων» της Βαρκελώνης, που θα άρχιζαν την επομένη, ήδη μάχονται ανάμεσα σε χιλιάδες εργάτες που αντιτίθενται στο πραξικόπημα.

Η αποτυχία του πραξικοπήματος σηματοδοτεί την αρχή του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου και της Επανάστασης. Σε όλον τον κόσμο, και ειδικότερα στη Γαλλία, αναπτύσσεται ένα δίχως προηγούμενο κίνημα ηθικής και υλικής αλληλεγγύης στην Ισπανική Δημοκρατία. Από τις πρώτες κιόλας μέρες, εμφανίζεται ένα περιθωριακό φαινόμενο, αυθόρμητο και ατομικό: η εθελοντική στράτευση ανδρών που πηγαίνουν να πολεμήσουν στις γραμμές των πολιτοφυλακών των Δημοκρατών. Η υποστήριξη που παρέχουν στον Φράνκο τα φασιστικά καθεστώτα της εποχής και η απροθυμία των δυτικών δημοκρατιών να υπερασπιστούν την Ισπανική Δημοκρατία αλλάζουν τον συσχετισμό των δυνάμεων. Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως στη Γαλλία και λιγότερο στην Ελβετία και στο Βέλγιο, βρίσκονται χιλιάδες πολιτικοί πρόσφυγες, στους οποίους παρουσιάζεται η ευκαιρία να πάρουν την εκδίκησή τους, άλλοι για τον Χίτλερ, άλλοι για τον Μουσολίνι. Εκατοντάδες εθελοντές ετοιμάζονται να διασχίσουν τα Πυρηνάια. Η οργάνωση ΜΟΙ (Ξένοι Εργάτες) του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος (ΓΚΚ), ασκεί πιέσεις στο Κόμμα για τη στρατιωτική εκπαίδευση αυτών των ανδρών.

Η οργάνωση των Δ.Τ.

Στην πρώτη φάση, οι πρώτοι εθελοντές καθοδηγούνται από το ΓΚΚ. Αργότερα, στις 18 Σεπτεμβρίου 1936, η Κομμουνιστική Διεθνής (Κομιντέρν) αποφασίζει να οργανώσει μεγάλης κλίμακας μονάδες, με διεθνή σύνθεση, στην Ισπανία. Ενώ οι κομμουνιστές ηγέτες διαπραγματεύονται με την ισπανική κυβέρνηση για τη δημιουργία των μελλοντικών ταξιαρχιών, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες αρχίζει η στρατολόγηση και η προώθηση των εθελοντών. Η Γαλλία γίνεται το σταυροδρόμι όλων αυτών των διαδρομών προς την Ισπανία. Από τον Οκτώβριο του 1936 μέχρι το καλοκαίρι του 1938, περίπου 40.000-50.000 αγωνιστές, πενήντα και πλέον εθνικοτήτων, από τους οποίους το ένα τρίτο είναι Γάλλοι, εντάσσονται στις Δ.Τ. Μέσα από άλλα κυκλώματα, πολλές εκατοντάδες μαχητές υπηρετούν σε μονάδες των αναρχικών ή του μαρξιστικού κόμματος ΡΟΜ.

Τα μέλη των Δ.Τ., που πολεμούν στην πρώτη γραμμή των μαχών που

διεξάγονται στα περίχωρα της πρωτεύουσας από τον Νοέμβριο του 1936 μέχρι τον Μάιο του 1937, αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της άμυνας των Δημοκρατικών. Ο ρόλος τους εξασθενεί από την άνοιξη του 1937. Επιπλέον, όλο και πιο πολλοί Ισπανοί εντάσσονται στις Ταξιαρχίες, με αποτέλεσμα να αποτελούν την πλειονότητά τους από το φθινόπωρο. Όμως οι ξένοι εθελοντές θα δίνουν το «παράν» σε όλες τις μάχες μέχρι την επίθεση στον ποταμό Έβρο, στην οποία θα έχουν σημαντικές απώλειες. Με την υποχώρηση των Δ.Τ., τον Σεπτέμβριο του 1938, πάνω από 5000 υπήκοοι φασιστικών χωρών

Η σημαία των Δ.Τ.

και δικτατοριών μένουν στην Ισπανία για να πολεμήσουν. Θα φυλακιστούν με την έξοδο των Δημοκρατών του 1939 στο Γκουρς, στα Πυρηνάια. Όσοι επέστρεψαν στις χώρες τους, κυρίως σ' αυτές που αποτέλεσαν το «Σιδηρούν Παραπέτασμα», διώχτηκαν από τους σταλινικούς και τους ηγέτες των κομμουνιστικών κομμάτων. Οι πολέμιοι του φασισμού της Δύσης έδειξαν το αληθινό τους πρόσωπο, αυτό του φασισμού της Ανατολής.

Έλληνες & Έλληνες της Κύπρου

Η έναρξη του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου βρίσκει την Ελλάδα και το τελευταίο νησί-σύνορό της, την Κύπρο, σε δύσκολες έως δυσοίωνες ώρες. Άνοδος της φασιστικού τύπου δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά στη μητροπολιτική Ελλάδα και συνέχεια της σκληρής-στυγνής αγγλικής διακυβέρνησης-σκληριάς της Νήσου.

Από την αρχή του ισπανικού εμφυλίου πολέμου οι Έλληνες δημοκράτες εκδηλώθηκαν ανοιχτά υπέρ της υποστήριξης της ισπανικής δημοκρατίας, αλλά η ιστορική συγκυρία τα έφερε έτσι, ώστε λίγες ημέρες μετά το πραξικόπημα του Φράνκο στην Ισπανία, να γίνει στην Ελλάδα η δικτατορία της 4ης Αυγούστου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το φίμωμα των λαϊκών ελευθεριών και κατά συνέπεια την καταδίωξη των δημοκρατικών κομμά-

Από αριστερά οι Έλληνες Κύπριοι μαχητές: Κώστας Χρυσόστομος (Λάρνακα), Κώστας Λαπηθιώτης (Λάπηθος) και Σπύρος Παντελίδης (Αμμόχωστος), ο τελευταίος σκοτώθηκε στο Μπέλοϊτ, 10.03.1938.

Ενσταντέ από τον Ισπανικό Εμφύλιο του διάσημου Ούγγρου φωτογράφου Robert Capa.

Ο Έλληνας Αντώνης Φλώρος, από τους πρώτους νεκρούς στις μάχες των περιχώρων της Μαδρίτης, πολεμούσε φορώντας φουστανέλα.

Προπαγανδιστική αφίσα των Δ.Τ.

των. Φυσικό ήταν κάθε ενέργεια που στόχευε στη βοήθεια και την ενίσχυση της ισπανικής δημοκρατίας να εμποδιστεί με κάθε μέσο και, όπως ήταν δυνατό, απροκάλυπτα και εσκεμμένα.

Παρόλα αυτά, οι Έλληνες εθελοντές των Διεθνών Ταξιαρχιών, που αριθμούσαν γύρω στα 300-500 άτομα, αποτελούνται από τρεις κατηγορίες: τους Έλληνες του εσωτερικού (κυρίως ναυτεργάτες, οι οποίοι αποτελούσαν και το 50% του συνόλου των εθελοντών), τους Έλληνες του εξωτερικού (κυρίως από Αμερική, Γαλλία και Αγγλία), και τους Έλληνες Κυπρίους. Η πρώτη ομάδα των εθελοντών έφτασε στην Ισπανία το 1936 και ενσωματώθηκε στον «Βαλκανικό Λόχο» που αποτελείτο από Γιουγκοσλάβους. Ωστόσο υπήρχαν και αρκετοί οι οποίοι ενσωματώθηκαν σκόρπιοι σε άλλους λόχους, ανάλογα με τη χώρα προέλευσής τους (οι Έλληνες εξ Αμερικής υπηρέτησαν στο τάγμα «Αβραάμ Λίνκολν», ενώ εκείνοι από την Αγγλία έμειναν στο αγγλικό).

Η ίδια κατάσταση που επικρατούσε στην κυρίως Ελλάδα, υπήρχε και στην Κύπρο: καταπίεση από τους Άγγλους, αφαίρεση πολιτικών δικαιωμάτων, ανυπαρξία συνδικαλιστικών ελευθεριών και πολλά άλλα, συνέπειες της αγγλικής κατοχής. Έτσι, επόμενο ήταν να ταυτιστούν με τον αγώνα των Ισπανών Δημοκρατών και να θελήσουν να τους βοηθήσουν. Πίστευαν κι αυτοί, όπως και πολλοί άλλοι, ότι, πολεμώντας στην Ισπανία, πολεμούσαν για τη δική τους Λευτεριά, Ανεξαρτησία και, στην περίπτωση της Κύπρου, για Ένωση. Παρόλο που οι Άγγλοι απαγόρευαν τον έρανο για την Ισπανία στο σκλαβωμένο νησί, οι Έλληνες Κύπριοι κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν από τις πόλεις και τα χωριά αρκετά χρήματα και τα έστειλαν στην Ισπανία. Η πρώτη δόση (που στάλθηκε το 1937) ήταν 4.000 λίρες. Ο ίδιος ενθουσιασμός επικράτησε και στους εθελοντές που έφτασαν τους 60 περίπου τον αριθμό. Πρέπει να σημειωθεί ότι, αναλογικά, σε σύγκριση με τον πληθυσμό της, η Κύπρος έδωσε τους περισσότερους εθελοντές από όλες τις χώρες του κόσμου. Πήγαν στην Ισπανία από την Αγγλία και την Αμερική και ανάμεσά τους συγκαταλέγεται και ο Εζεκίας Παπαϊωάννου, ο οποίος και τραυματίστηκε σοβαρά. Άλλοι σκοτώθηκαν στις μάχες, άλλοι αιχμαλωτίστηκαν κι άλλοι πέρασαν στην παρανομία της αντίστασης.

Εν κατακλείδι, οι αληθινοί Έλληνες και οι ανόθευτοι Έλληνες Κύπριοι πολεμούν για να ζουν ελεύθεροι, κι αν σκοτωθούν και πτωθούν, όπως χιλιετίες η φυλή-φύσει και θέσει- ορίζει. Τα «παράσημα», οι «ήρωες» και τα «στεφάνια» εξυπηρετούν αλλότρια συμφέροντα, τυφλές ιδεολογικές-κομματικές περιχαράκώσεις και ξεπουλημένες συνειδήσεις.

ART AERILTD

Κάρολος, Πρίγκιπας της Ουαλίας

Ο Κάρολος, Πρίγκιπας της Ουαλίας, γεννήθηκε στα Ανάκτορα του Μπάκιγχαμ στις 14 Νοεμβρίου 1948 και είναι ο μεγαλύτερος γιος της Βασίλισσας Ελισάβετ Β' και του Πρίγκιπα Φιλίππου του Ηνωμένου Βασιλείου. Αποτελεί τον κληρονομικό διάδοχο του βρετανικού θρόνου. Επίσης, είναι ο διάδοχος στη θέση του Ανώτατου Κυβερνήτη της Εκκλησίας της Αγγλίας. Τον Οκτώβριο του 1967 ο Κάρολος εισήχθη στο Κολέγιο Τρίνιτι, Κέιμπριτζ, του Κέιμπριτζ, όπου ακολούθησε μαθήματα ανθρωπολογίας, αρχαιολογίας και ιστορίας. Ακολουθώντας την παράδοση, ο Κάρολος υπηρέτησε στο ναυτικό και την αεροπορία. Έχοντας λάβει βασική εκπαίδευση στη Βρετανική Βασιλική Αεροπορία, θα εισαχθεί στις 8 Μαρτίου 1971 στο Κολέγιο Κράνγουελ της Αεροπορίας για να εκπαιδευτεί ως πιλότος αεροσκαφών τζετ. Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους ξεκίνησε τη ναυτική του σταδιοδρομία, με την παρακολούθηση ενός κύκλου μαθημάτων έξι εβδομάδων στο Βασιλικό Ναυτικό Κολέγιο στο Ντάρτμουθ. Ο Κάρολος γνώρισε για πρώτη φορά την Νταϊάνα Σπένσερ το 1977 και της έκανε πρόταση γάμου τον Φεβρουάριο του 1981 και, λίγους μήνες αργότερα, παντρεύτηκαν στον καθεδρικό ναό του Αγίου Παύλου στις 29 Ιουλίου. Ως τόπο διαμονής τους επέλεξαν το Παλάτι του Κένσινγκτον. Το ζευγάρι απέκτησε δύο παιδιά, τον Πρίγκιπα Γουλιέλμο, Δούκα του Κέιμπριτζ, στις 21 Ιουνίου 1982, και τον Πρίγκιπα Ερρίκο, στις 15 Σεπτεμβρίου 1984. Το Δεκέμβριο του 1992 ο Βρετανός Πρωθυπουργός Τζον Μέιτζορ ανακοίνωσε τον επίσημο χωρισμό του πριγκιπικού ζεύγους ενώπιον του Κοινοβουλίου. Ο Κάρολος και η Νταϊάνα πήραν διαζύγιο στις 28 Αυγούστου 1996, μετά από παρακίνηση από τα ανάκτορα. Όταν η Νταϊάνα πέθανε σε αυτοκινητικό δυστύχημα στο Παρίσι στις 31 Αυγούστου 1997, ο Κάρολος μετέβη εκεί, με τις αδερφές της Νταϊάνα, για να συνοδεύσει το σώμα της πίσω στη Βρετανία. Ο Κάρολος έχει εκδώσει μία σειρά από βιβλία, τα οποία έχει συγγράψει ο ίδιος. Θεωρείται ως ένα από τα πιο πολυσύχολα μέλη της βρετανικής βασιλικής οικογένειας. Ως Πρίγκιπας της Ουαλίας αναλαμβάνει επίσημα καθήκοντα για λογαριασμό της μητέρας του και των βασιλείων της Κοινοπολιτείας. Είναι παρών σε επίσημες εκδηλώσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, συναντάται με αρχηγούς κρατών και παρευρίσκεται σε κηδείες ξένων αξιωματούχων.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίον 71, Λ/σία

Η πολιτική στον αστερισμό του ευπώλητου

Αναδιφήσεις // Οι πολιτικοί μας διαγκωνίζονται σε σεπτές τελετές χρήσης της δημόσιας εικόνας τους, συνωστίζονται σε αίθουσες παραγωγής και κυκλοφορίας προκατασκευασμένων λόγων, πλειοδοτούν στο χρηματιστήριο του αγοραίου λαϊκισμού

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Οι πολιτικοί μας, είναι όπως τα φιλόδοξα βιβλία - έστω μιας συγκεκριμένης κατηγορίας, της φτηνής εκείνης παραλογό-τεχνίας, που εισβάλλει στις κουζίνες και στα κομμωτήρια δίκην λαϊκού αναγνώσματος.

Τροχοδρομούνται, ψυχαναγκαστικά, κάτω από τον αστερισμό του ευπώλητου. Διαγκωνίζονται σε σεπτές τελετές χρήσης της δημόσιας εικόνας τους, συνωστίζονται σε αίθουσες παραγωγής και κυκλοφορίας προκατασκευασμένων λόγων, πλειοδοτούν στο χρηματιστήριο του αγοραίου λαϊκισμού.

Πολλοί μιλούν για να μη λένε τίποτα - δεν υπάρχει λόγος να πούμε ονόματα -, άλλοι μιλούν για να πουν πως είναι επικίνδυνο να μιλάμε για όλα - ούτε εδώ υπάρχει λόγος να πούμε ονόματα -, και κάποιιοι άλλοι πάλι για να πείσουν εαυτούς, ότι υπάρχει μια, αμυδρή, έστω, ελπίδα να σαγηνεύσουν τη Μούσα της Πολιτικής, την Πειθώ, και ν' ακουστεί, λίγο, σε ότα μη ακουδόντων ο λόγος τους.

Κάποιοι άλλοι, τέλος, παλιμπαιδίζουν στον ομφαλό της νευρωσικής ευαισθησίας τους θυμωμένοι για ό,τι αρνείται να συμμετάσχει στην αυτοκολλακεία και τον ναρκισσισμό τους - ούτε κι εδώ χρειάζεται να πούμε ονόματα.

Όλοι, ωστόσο, συμφωνούν σε κάτι: υπηρετούν και αγωνίζονται για αρχές, και αλίμονο σε όποιον δεν το κατάλαβε. Είναι η αμοιβαία τους αλληλοαναγνώριση σ' αυτή την παντομίμα της ανομολόγητης συνενοχής.

Απέναντί τους στέκεται ένας πολίτης, κάποτε αμήχανος, κάποτε μισο-υποψιασμένος και κάποτε αδιάφορος, που προσπαθεί να καταλάβει τι, μέσα από τους παραμορφωτικούς καθρέφτες των Μ.Μ.Ε., διαθλάται στη ζωή του από τα ορμητικά λόγια τους.

Στις ακρόρειες της σημερινής απελπισίας δείχνει πρόθυμος να αγνοήσει ακόμη και τους θεατρinioύς μιας καθ' υπερβολήν επιτήδευσης, που σκονοβατεί πάνω από το χάσμα της «θεωρίας» με την πράξη, για να δει έστω κάτι ν' αλλάζει στη ζωή του (αντί να τραβήξει το σκονινί και να τους ρίξει κάτω).

Δέχεται να τον εξαπατούν, υπό το πρόσχημα μιας επερχόμενης ανταπόδοσης της ιώβειάς του ευπείθειας. Είναι η μετάθεση της τελικότητας των προσδοκιών σε μιαν προσμονή χωρίς τέλος, που ανανεώνεται κάθε τόσο εμβαπτίζομενη στην ψευδεπίγραφη χρησιμότητα των περιστάσεων. Είναι η ώρα της κάλπης, το σιτηρέσιο της άνομης συναλλαγής ανάμεσα στις υποσχέσεις και στο αντίβαρο της προδομένης ευπείθειας: το ρουσφέτι, το βόλεμα, η συνυπογραφή των «κοινών» λογαριασμών.

Λίφτινγκ

Ακροώμενη τα κύμβαλα της καθ' ημέραν πολιτικής ρητορείας, θα έλεγε κανείς πως μόνον η δημοσιογραφική... ευπρέπεια ή η άνευρη ενημερωτική κοινοτοπία διασώζει τον λόγο των πολιτικών από τη δημόσια χλεύη. Την ίδια ώρα, από καθαρά γραμματολογική και συντακτική άποψη, όχι λίγες φορές, οι πολιτικοί λένε πράγματα, που, αν δεν περάσει από πάνω τους η γραφίδα του διορθωτή, ούτε «διαβάζονται», ούτε δημοσιεύονται. Υπό αυτή την έννοια, ο δημοσιογράφος και ο επιμελητής κειμένων σ' ένα έντυπο, όταν κάνουν απλώς καλά τη δουλειά τους, λειτουργούν σαν ένα είδος «πλαστικού χειρουργού» των εκφερόμενων λόγων, όπου, χωρίς να παραποιούν «αυτό που θέλει να πει» ο ομιλητής, κάνουν το απαραίτητο 'λίφτινγκ' εκεί όπου προβάλλουν εξογκώματα, 'ακαλαίσθητες' ασυμμετρίες, ανεπιθύμητες κοιλότητες, αχρείαστοι πόροι...

Πλαδαρός, περιπαθής, ανεπικονώνητος (από εδώ, ως το ακονιώνητος, η απόσταση δεν είναι μεγάλη), ασυνάρτητος, άστοχος, ο πολιτικός λόγος, όταν δεν είναι εκουσία νεφελώδης, πολλές φορές προκαλεί τη σύγχυση, αντί να διαφωτίζει, δρα αποπροσανατολιστικά, αντί να προσδιορίζει το «μήνυμα», γίνεται αγωγός παρεξηγήσεων, αντί να διαλευκάνει τους λόγους μιας ομοφωνίας ή μιας γόνιμης ασυμφωνίας.

Πόσες φορές δεν ακούσαμε λόγους

πολιτικών, που αναιρούν στην τελευταία διατύπωση αυτό που λένε στην πρώτη; Πόσες φορές δεν αναρωτηθήκαμε, μα τι λέει τούτος δα; κ.λπ., κ.λπ.

Όλοι οι πολιτικοί, βεβαίως, δεν είναι ούτε γλωσσομαθείς, ούτε ανήκουν απαραίτητα στην... Accademia dei Lincei (η πρώτη Ακαδημία Επιστημών στην Ιταλία), ούτε επιβάλλεται να είναι τέτοιοι. Συχνά, μάλιστα, όπως μπορεί να συμβεί στον καθένα μας, δεν ξέρουν ούτε οι ίδιοι για ποιο πράγμα μιλάνε, ούτε τι πραγματικά λένε. Τα προβλήματα με τα οποία πρέπει να ασχοληθούν και για τα οποία πρέπει να μιλήσουν είναι τόσο πολλά και τόσο περίπλοκα, που μόνον ακροθιγώς τα γνωρίζουν, οπόταν, ο λόγος τους, πέραν από συντακτικά ασυνάρτητος, γίνεται και πραγματολογικά αναντίστοιχος. Με αποτέλεσμα, ο έτσι εκφερόμενος λόγος, να υποθάλλει το γενικώς φερόμενο αίσθημα ότι «μας δουλεύουν», «μας έχουν πάσει κορόιδα» κ.ο.κ.

Αλλά, μέσα στην «παλαβομάρα» του, ο πολιτικός λόγος μπορεί να αναμοχλεύει ένα ιδιαίτερο είδος γοητείας, που γευόμαστε μόνον όταν αφεθούμε στην παράδοση πλευρά των πραγμάτων και της ύπαρξης: αυτήν που προσδιορίζει ο Ουμπέρτο Έκο, ως «γοητεία της ασυναρτησίας» και η οποία κάνει «να ριγούν οι Σουρεαλιστικοί Αδένες μας». Ίσως, τελικά, μας χρειάζεται πότε-πότε, μέσα στο θέατρο της πλήξης που έχουν εγκλωβίσει τις ζωές μας;

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τον συγγραφέα του 'Ο Θάνατος του Συγγραφέα' σκότωσε, το 1980, ένα βαν διανομής γάλακτος. Ειρωνικό, σε πολλά επίπεδα, αφού οι Γάλλοι δεν συνηθίζουν να πίνουν γάλα. Κι ακόμη, αν σύμφωνα με την θεωρία γραφής του συγγραφέα, το 'σημαίνον' βαν εκκινεί ως 'σημείο' των τρόπων της αυτοεπιβεβαιούμενης δι' αυτών μπουρζουαζίας, το δυστύχημα 'έλαβε χώρα' όταν η απόσταση που διανοίγεται ανάμεσα στο σημείο και τον αναγνώστη του είχε, τραγικά στην περίπτωση, εξαφανιστεί. Έχει τον τρόπο της η πραγματικότητα να μην σέβεται la différence! Κρατήστε από τα πιο πάνω την άχρηστη πληροφορία ότι είναι γαλλική η προέλευση του λεξιδανείου 'prendre lieu'. Ίσως να έχει κι αυτό... την 'σημειολογία' του!

Προστίθεται στην όλη ειρωνεία ότι, ξεκινώντας το κείμενό μου για τον διάσημο μετα-δομιστή σημειολόγο και την αναπόφευκτη αναφορά στην ειρωνεία του τρόπου του θανάτου του συγγραφέως του 'Θανάτου του Συγγραφέα', αφορμώνται από το αποδομτικό γι' αυτόν κείμενο του Michel-Antoine Burnier, 'Barthes without Tears'. Κείμενο ένοχο κι αυτό, με τον τρόπο του, για τον, 'άνευ δακρύων', 'Θάνατο' του Barthes. Διότι, καθιστώντας τον προσιτό και κατανοητό, ενάντια και στις προθέσεις, ίσως, του σκοτεινού μεταδομιστού που, μαζί με τους λοιπούς της ανίερης τριάδας, τον Beaudrillard και τον Derrida, 'θεωρητικολογούσαν μέχρι θανάτου (του αναγνώστη!) για μην πουν, περίπου, τίποτα!', προέβαινε εν ταυτώ και σε φόνο του χαρακτήρα του! Είναι, όμως, το πόνημα του Burnier, φιλοσοφικό bestseller στην Γαλλία, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο. Άλλωστε, οι Γάλλοι είναι συνεπαρμένοι, μεταξύ άλλων σκοτεινών θεμάτων, και με τον θάνατο.

Μεταδομισμός και οι δομιστικές υποδομές του

Στο γαλλικό 'πρόγευμα', το 'beurre et jambon', σημειολογεί τις τρικολόρε ιδέες του 'liberte, egalite, fraternite, ο Γάλλος θωμιστής και αυγουστινικός καθηγητής Φιλοσοφίας, κι επανειλημμένα Σαρκοζικός υπουργός, Yves Rouceau. Θα περίμενε, λοιπόν κανείς, να μην παραλείπονταν το πρόγευμα στην νέα, πεζή κι εγκόσμια θεματολογία του μεταδομισμού. Ίσως, μάλιστα, και πιο ευκαίρως ανά χείρας, με αυτό να άρχιζαν οι μεταδομιστές τις αποκωδικοποιήσεις τους, πρώτο πράγμα το πρωί. Ήδη, στις 'Mythologies' του (1957), ο Barthes εφήρμοζε την σημειωτική του μέθοδο σε κάθε λογής ποπ φαινόμενα, ενώ στο 'Systeme de la Mode' είχε εκτείνει τις αποκωδικοποιητικές των σημείων παρατηρήσεις του στα περιοδικά μόδας και στα στυλ ντυσίματος. Εύκολα στην αντίληψη και 'πασάρικά' στον σχολιασμό, τα εφήμερα αυτά, όπως κι ό,τι έφερνε η συνεχής και παροδική ροή πληροφοριών, κυρίως από την μεσολαβημένη πραγματικότητα της TV, προσέφεραν την υφή τους σε αναλύσεις

που έπαιζαν στην οριακότητα της αλλαγής κωδίκων ανάμεσα στο βαθύ και το ευτελές ή κοινότοπο, το banal.

Όταν συνήντησε την ειρωνικά τραγική 'banal' αφορμή του θανάτου του, ο Barthes ήταν στο απόγειο της φήμης του. Είχε καθιερώσει μια φιλοσοφία της καθημερινότητας, του επιφανειακού και του διαφανούς. Κι αυτή βρήκε ενθουσιώδεις θαυμαστές ανάμεσα στους προπτυχιακούς φοιτητές που, αν τα εύρισκαν σκούρα με το τευτονικό ύφος ενός Kant κι ενός Husserl, υποδέχτηκαν ακριβώς ως πιο ανά χείρας την αντίληψη του 'τι είναι μια σαπουνόφουσκα' (σχολιάζει ο άδακρυς Burnier) και γοητευόντουσαν με την νιόφερτη φιλοσοφική αξιοδότηση ότι 'αυτή είχε σημασία'. Ο Barthes είχε με ζήλο αποδυθεί στην σημειωτική των αντικειμένων της καθημερινής ζωής, αναλύοντας τι είχε για μπρέκφαστ το πρωί ('beurre et jambon') και τι είδους νοήματα κρυβόντουσαν πίσω από τον ρηκό φλοιό, την εύκολα διαπερατή επιφάνεια της ζωής!

Οι Μυθολογίες, του Barthes, ήταν εφαρμογή των μεθόδων της σημειολογίας, της επιστήμης των σημείων που είχε εισαγάγει στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα ο Ferdinand de Saussure. Ο στρουκτουραλισμός του, που κυριάρχησε στην γαλλική πνευματική ζωή στις δεκαετίες του '50 και του '60, εστίαστηκε στην 'επιστημονική' ανάλυση των βαθέων δομών που διείπαν και νοηματοδοτούσαν τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Κυρίαρχο πρόταγμα του Saussure στην μελέτη της γλώσσας, από τις διαλέξεις του στην Γενεύη, το 1906, που εξέδωσαν αργότερα οι φοιτητές του, ήταν, όχι μόνο η έμφαση στην ανάλυση των σημείων, ως συγκείμενων από το σημαίνον (το φυσικό, υλικό στοιχείο: signe) και το σημαίνόμενο (signifie: το πνευματικό στοιχείο, την έννοια) αλλά και η αρχή ότι οι υποκείμενες, αυτές, βαθείες δομές είναι ανεξάρτητες από τους ανθρώπινους δράστες, τους χρήστες της γλώσσας, παίρνοντας το νόημά τους από ένα αυστηρό, και σχετικά σταθερό, πλέγμα 'συνταγματικών και παραδειγματικών διαφορών'.

Ο Στρουκτουραλισμός είναι ένας Φορμαλισμός

Ο Στρουκτουραλισμός ήταν, εξ άλλου, η νέα φιλοσοφία που είχε έλθει να ανανεώσει και τον αποστολικό ζήλο μιας κουρασμένης Γαλλικής Αριστεράς, με περασμένη πια την εποχή του αντιφασιστικού Αγώνα και των Διεθνών Ταξιαρχιών που είχαν ανδρώσει έναν Αντρέ Μαλρώ κι έναν Σαρτρ. Κι είδε τις ρίζες του, όπως και την δική του απελευθερωτική αποστολή, να αντλούν από τον Μαρξ, τον Προφήτη Πολιτικό Φιλόσοφο για τον οποίο η κοινωνία χαρακτηριζόταν από μια οικονομική υποδομή από την οποία πηγάζαν η πολιτική και η πολιτισμική υπερδομή - μια θεωρία με την εξηγητική απλότητα αλλά και ντετερμινιστική επιστημονική βεβαιότητα της μηχανολογίας του 19ου αιώνα. Με την σειρά του, ο Freud ανεγνώρισε μια στέρεη δομή

Ποιος σκότωσε τον Roland Barthes;

Κατοπεύσεις //

Από τον Δομισμό στον Μεταδομισμό και την Αποδόμηση: η γαλλική μετανεωτερική Κουλτούρα, τα σημαίνοντα των ασημάντων και οι καταστροφείς της πραγματικότητας

στο υποσυνείδητο, ενώ μοιράστηκε τόσο την ίδια ντετερμινιστική οπτική της αναγωγής της (προβληματικής) συμπεριφοράς σε υποκείμενες νευρώσεις όσο και την απόδοση θεραπευτικών ευεργετημάτων στην 'κριτική' - επί του καναπέ - αναγνώριση των λανθανουσών, υποκείμενων επιρροών της 'υποδομής' του υποσυνείδητου.

Ο Φορμαλισμός: κόσμοι της μορφής, χωρίς το περιεχόμενο. Ο εξοβελισμός του ανθρώπινου υποκειμένου από το κέντρο της προσοχής στις νοηματοδοτικές λειτουργίες της γλώσσας, ήταν καίριο φιλοσοφικό επιχείρημα του δομισμού. Η επιστημονικότητα, δηλαδή, εξαγορά της μηχανικής αποτελεσματικότητας, όπως ενωρίτερα στον αιώνα οι Φουτουριστές, με κόστος την απαλλαγή της μορφής από την ευαισθησία. Στην Εισαγωγή του στο Literary Theory (Basil Blackwell, Oxford 1983) ο Terry Eagleton αφορίζει ότι οι στρουκτουραλιστές καταδίκασαν 'κάθε υποκειμενική κρίση, θεωρώντας ότι το λογοτεχνικό έργο, όπως κάθε γλωσσικό προϊόν ήταν μια 'κατασκευή', οι μηχανισμοί της οποίας έπρεπε να αναλυθούν όπως τα αντικείμενα οποιασδήποτε επιστήμης'.

Εύρισκαν, προσθέτει ο Eagleton, ότι 'η Ρομαντική ιδέα ότι το ποίημα, όπως κάθε πρόσωπο, έκρυβε μια ζωτική ουσία, μια ψυχή που έπρεπε να γίνει σεβαστή, μπορούσε να αποκαλυφθεί ως μια μεταμφιεσμένη θεολογία, ένας προκατειλημμένος φόβος για την έλλογη έρευνα'... Το νόημα δεν ήταν παρά προϊόν συγκεκριμένων κοινών συστημάτων σημασιών... Κι η πραγματικότητα δεν αντανάκλατο στην γλώσσα, αλλά παραγόταν από αυτήν... Εξαρτιόταν από το σύστημα σημείων που είχαμε στην διάθεσή μας, ή, πιο σωστά, μας είχαν στην διάθεσή τους!

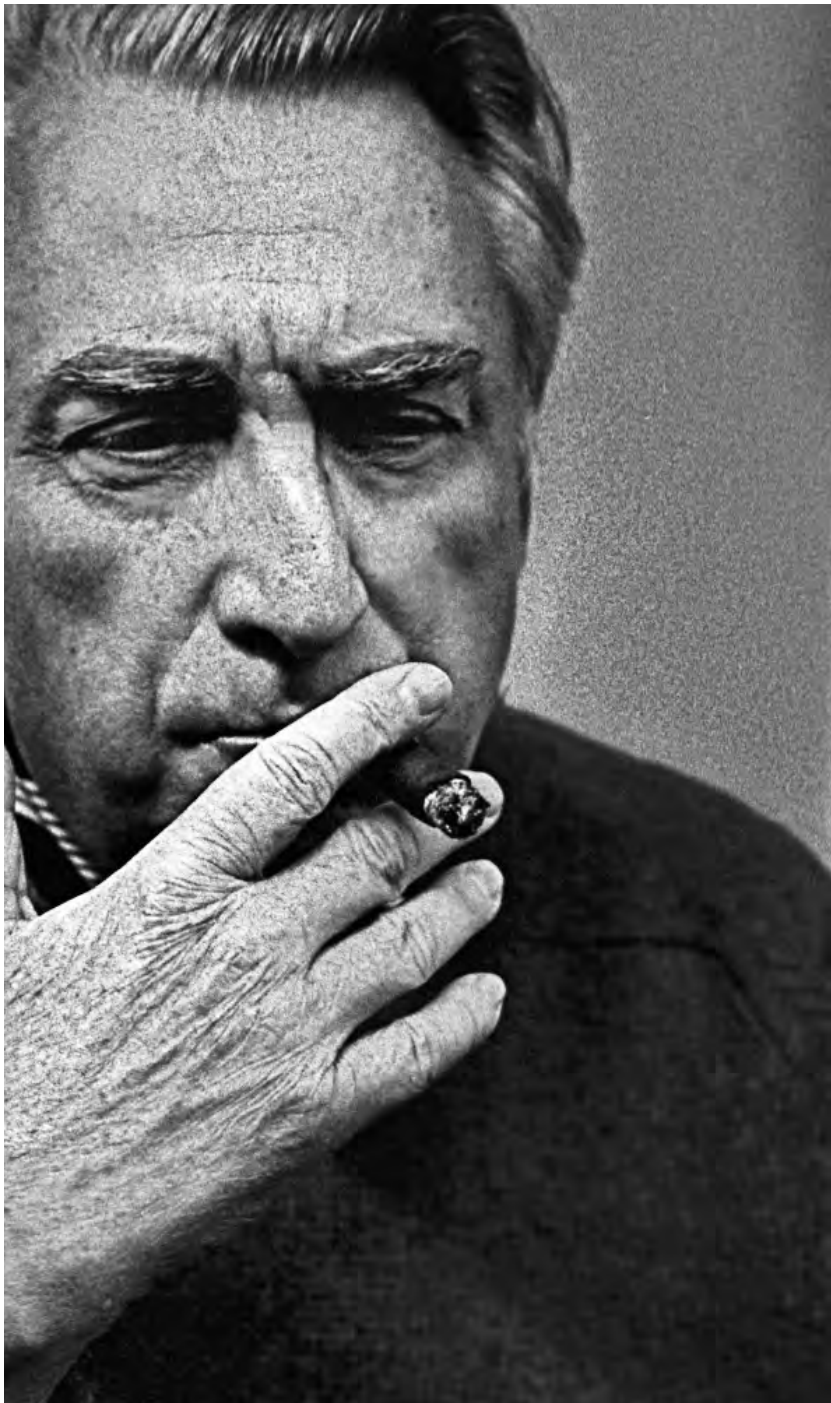
Σημειολογία και κοινωνικοί μύθοι

Η τέχνη πρέπει να ανακρίνει τον κόσμο, κι όχι να τον εξηγεί, ώριμος ο Barthes. Η κριτική του στάση αποτυπώνει τον αρχικό, μαρξιστικής έμπνευσης, αποστολικό ζήλο της σημειολογικής του ανάλυσης. Στις μνημιαίες του γραφές, στο Les Lettres Nouvelles, που αργότερα συνελέγησαν στον τόμο Μυθολογίες (1957), ο Barthes 'ανέκρινε' συγκεκριμένα πολιτισμικά αγαθά, για να εκθέσει πώς η αστική κοινωνία επιβεβαιώνει τις αξίες της μέσα από αυτά. Οι πολιτισμικοί αυτοί μύθοι αντιπροσωπεύουν 'σημεία δευτέρας

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

τάξεως, ή 'συνυποδηλώσεις' ('connotations'). Η σημειολογία, ως μελέτη της λειτουργίας και των σχέσεων των σημείων είναι αποφασιστικής σημασίας στις ανακρίσεις αυτές, βοηθώντας μας να προσδιορίσουμε τα κίνητρα πίσω από την χειραγώγηση που διενεργεί με τις νοηματοδοτήσεις της η κοινωνία. Είτε είναι αυτά εμπορικά συμφέροντα ή η πρόσπιση του status quo. Ο Barthes ήταν ο πρώτος που έστρεψε ένα σοβαρό κριτικό βλέμμα στα δοσμένα, κι ευτελή ακόμη, της καθημερινότητας: από τις διαφημίσεις των αυτοκινήτων ως τις σαπουνόπερες. Ως Μαρξιστής λογοτεχνικός κριτικός, με χάρη γαλατική έσφαζε τον δράκο της μπουρζουαζίας, ως σημειολόγος αποκαλύπτει, εν ταυτώ, και την ρεαλιστική επιστημολογία της φορμαλιστικής μηχανικής του στρουκτουραλισμού.

Η πιο συστηματική προσπάθεια

ενδελεχούς στρουκτουραλιστικής ανάλυσης του Barthes ήταν το 'Systeme de la Mode', ή 'Fashion System' (1967). Συλλέγοντας ως πεδίο της ανάλυσης του τις λεζάντες φωτογραφιών μόδας στα περιοδικά της μόδας, ο Barthes κατασκεύαζε μια 'Γραμματική της Μόδας' για να δείξει τα διάφορα επίπεδα στα οποία γεννώνται τα νοήματα. Ο επιστημονικός στρουκτουραλισμός που διαπνέει το 'Systeme de la Mode' ήταν, όμως, ήδη εκτός μόδας, με την εμφάνιση του βιβλίου. Ο μεταδομισμός του Jacques Derrida και της Julia Kristeva επεξέτεινε την προσέγγιση του Saussure στα άκρα, υπονομεύοντας την προσπάθεια ανακάλυψης του έσχατου νοήματος μέσα από το άπειρο παιχνίδι των σημαίνοντων. Ο Barthes πήρε από καρδιάς την σκεπτικιστική αμφισβήτηση της μεθοδολογίας του, 'ξυπνώντας' ως είπε, με τον αέρα ενός κριτικιστού Καντίου, 'από το όνειρο του επιστημονισμού'.

Μεταστρουκτουραλισμός κι η jouissance της αποδόμησης

Πώς παράγεται ένα κείμενο; Το S/Z, το πιο χαρακτηριστικό βιβλίο της μεταστρουκτουραλιστικής 'αφύπνισης' του Barthes, είναι ό,τι το

L' Empire des Signes (το έργο για την Ιαπωνία) για το Systeme de la Mode. Δηλαδή, το αφοροδιακό του Barthes. Η κλασική (μεγάλη) λογοτεχνία έγραφε για τον αναγνώστη, που περιδιαβάζει ως παθητικός καταναλωτής σ' έναν δοσμένο κόσμο. Για τον μεταστρουκτουραλιστή Barthes, το κείμενο (συν)συγγράφεται από τον αναγνώστη. Πρόκειται για την διαφορά των 'αναγνωστικών' ('lisible') κειμένων προς τα οποία αντιπαραβάλλει τα 'γραφόμενα' ('scriptible') έργα. Στο 'Le Plaisir du Texte' (1973) σηματοδοτείται ο ερωτισμός του κειμένου: η ευχαρίστηση από τις αντικειμενικές αρετές του κειμένου (ευφυΐα, ειρωνεία κλπ) επεκτείνεται από την 'plaisir' στην 'jouissance', την κατακλυσμική περίσσεια, που βλέπει στις οργασμικές συνυποδηλώσεις της μια ενεργητική συμμετοχή, πιο κοντά στην αριστοτελική 'ενέργεια'. Ω, η πλούσια γλώσσα του γαλατικού ερωτισμού! Η παράδοση του αναγνώστη στα απροσδόκητα της κατακλυσμικής ροής 'θραυσμάτων' που συνεχονται σε μια αναγνώριση, κοντύτερα στο Βιβλικό 'εγνώρισεν αυτήν' παρά στο αγγλικό, παθητικό 'coming' ή το βικτωριανό 'spending'. Το βέβαιο είναι ότι διατρεφτεί από τον στρουκτουραλισμό ο εξοβελισμός του δημιουργού και των νοημάτων του, με την υπέρβαση ως άχρηστος πια της ιδέας της προνομιούχου πρόσβασης του συγγραφέα στο νόημα του κειμένου, ένα νόημα που καθορίζεται από την βούληση του συγγραφέα. Εδώ, η ασφάλεια του αναγνώστη διακόπεται, η γλώσσα δείχνει ρωγμές. Το κείμενο, πια, είναι συνύφασμα παραθέσεων, πείτε το κουρελού, 'pastiche' από χιλιάδες πολιτισμικές πηγές που βλέποντας (κι απολαμβάνοντας 'ερωτικά') τον θάνατο του συγγραφέα βλέπουν και την γέννηση του αναγνώστη ως συν-συγγραφέα.

Ο κόσμος σε 'θραύσματα'

Pastiche, ρωγμές, θραύσματα. Ήμασαν ήδη στα απόνερα του Μάν του 1968, όταν η θετική αισιοδοξία της πολιτικής στράτευσης και 'δομικής' παρέμβασης διαλύθηκε σε συντρίμια. Το μυαλό του ετέρου της ανίερης αποδομητικής τριάδας, του Baudrillard, 'εξερράγη' κι η φιλοσοφία του διαλεγόταν πια με τα συντρίμια της: 'fragments', ήταν κι ο τίτλος βιβλίου του. Κι όσο για τον Derrida... Αντί για την κριτική της πραγματικότητας, αντλώντας από τα θετικά επιχειρήματα μιας θεωρίας για το πώς η κοινωνία λειτουργεί ώστε να προταθούν τρόποι και προτάγματα βελτίωσής της, οι στρουκτουραλιστές επιδόθηκαν σε ερμηνείες της θορυβώδους και πολύχρωμης, εφήμερης επιφάνειάς της. Τον διαφωτισμό του Στρουκτουραλισμού είχε ακολουθήσει ο σχετικισμός του Αποδομητισμού. Κι οι προφήτες του εμφανιζόντουσαν στις τηλεοπτικές οθόνες της Γαλλίας ή τα πανεπιστημιακά αμφιθέατρα των ΗΠΑ αναλύοντας το, οτιδήποτε, εντυπωσιάζοντας ευήκοα όσο και συνεπαρμένα ώτα με βαθύνοες παρατηρήσεις για τα ευτελή κι εφήμερα. Από τις σεξουαλικές καμπύλες των τελευταίων αυτοκινήτων, την

αισθησιακά βελούδινη υφή των σαπουνιών, στα υποδόρια νοήματα των κινηματογραφικών ταινιών, στην λάμψη των φαινομένων. Με την περιγραφή του Baudrillard στο 'Καταναλωτική Κοινωνία' του, όλον τον λαμπυρίζοντα 'ασερισμό' των νέων προϊόντων σε έναν κόσμο 'υπεραγορά' που είχε υποκαταστήσει την εμπειρία της Αγοράς με την αγορά της εμπειρίας, τον πολίτη με τον καταναλωτή.

Η Αποδόμηση και ο απολιτικός Μεταμοντερνισμός

Ποια αξία έχουν οι παρατηρήσεις μας, όταν όλα εξαρτώνται από την προσωπική μας, ενδεχομενική ιστορία, το όποιο έτυχε περιβάλλον μας, τις υποσύνειδες προκαταλήψεις μας, όπως και τις ερμηνείες μας για τους άλλους και την κοινωνία μας που είναι μια από τις τόσες; Το πνεύμα ήταν, κυρίως αυτό, πνευματώδες, αφιονισμένο στα λεξιπαίγνια, στις ταχυδακτυλουργίες με τις λέξεις που, έχοντας χάσει το βάρος των αντικειμενικών τους νοημάτων, ήταν ελεύθερες από κάθε περιορισμό

Εχθροί του μεταδομισμο, όπως για τον όψιμο Barthes, κατέστησαν όποια συνεκτικά συστήματα πίστεων - ειδικά κάθε μορφή πολιτικής θεωρίας, και οργάνωσης που ζητούσε να αναλύσει και να επιδράσει στις δομές της κοινωνίας εν συνόλω. Γιατί, ήταν ακριβώς αυτή η αποτυχία του πολιτικού προτάγματος που βρισκόταν πίσω από την παραίτηση του μεταδομισμο από την δυνατότητα οποιασδήποτε συνεπούς κριτικής του μονοπωλιακού καπιταλισμού. Αφού, πια, κι ο καπιταλισμός, όπως κι η αλήθεια, η δικαιοσύνη ή ο νόμος ήταν όλα τους 'γλωσσικές κατασκευές', επινοήματα κι όχι πραγματικά νοήματα.

Οι φιλόσοφοι είχαν παραιτηθεί πια από τη διεκδίκηση μιας αγωνιστικής θέσης στη συνείδηση του έθνους, αντιμετωπίζοντας, όπως ο Σαρτρ ή ο Καμύ, σε λογοτεχνικά και φιλοσοφικά κείμενα, τα μεγάλα πολιτικά και ηθικά ζητήματα: με τον ηθικό λόγο περί ελευθερίας, του Υπαρξισμού, για τα βασανιστήρια των φυλακισμένων της Αλγερίας, ή τα 'Γράμματα σε Ένα Γερμανό Φίλο' του 'ried-noir' Καμύ. Η

της εννοιακής βαρύτητας να μετεωρίζονται ανάμεσα σε σημασίες, περιδινιζόμενες ανάμεσα στους μαγνητικούς πόλους των σημείων σίξης. Τίποτα δεν ήταν απόλυτο, όλα ήταν σχετικά, υποκειμενικά, χωρίς σύστημα και, πιθανώς, μια αυταπάτη.

Ήταν πια, ένας απολιτικός, ποπ Στρουκτουραλισμός. Η μεταδόμηση, όπως αντιπροσωπευόταν στο 'Le Plaisir du Texte' του Barthes, επιβλήθηκε, με τον τρόπο της μόδας, όταν 'les evenements' του Μάν του '68 είχαν ολοκληρωτικά κατασβεσθεί από καθεστώς και κατεστημένο. Έτσι, 'η μεταδόμηση ήταν αποτέλεσμα ενός μίγματος μεθυστικής ευφορίας αλλά και απογοήτευσης, απελευθέρωσης και ξεφουσκώματος, καρναβαλιού και καταστροφής', παρατηρεί ο Terry Eagleton, στο δικό του, από τα αριστερά, καυστικό για την απολιτικοποιημένη μεταδόμηση άρθρο, στο Monthly Review του Ιουλίου του 2005. Αδυνατώντας να σπάσουν τις δομές της κρατικής κυριαρχίας, οι μεταδομιστές το βρήκαν πιο εύκολο να υπονομεύσουν τις δομές της γλώσσας...

Γαλλική Αριστερά είχε εγκαταλειφθεί από τους Στρουκτουραλιστές στοχαστές που, αναζητώντας Νοήματα, αλλά έχοντας χάσει την υποκειμενική τους βεβαιότητα και ηθική σαφήνεια, στράφηκαν στην TV για να δουν τι σκέπτονται οι άλλοι. Κι η τρεμάμενη εικόνα της οθόνης συνδύασε τα εφέ της με την αναδυόμενη 'επιστήμη' του μάρκετινγκ για να επιδοθούν στην ερμηνεία αλλά και ικανοποίηση επιθυμιών, σε μια επιβάλλουσα τους όρους της 'λιβιδινική οικονομία' της επιθυμίας. Όταν έστρεφαν τα μάτια από την οθόνη στην πραγματικότητα, τρεμόπαιζε κι αυτή, μια επιφάνεια χωρίς πια βάθος, αφού 'τρεμάμενη' παράσταση και πραγματικότητα είχαν καταρρεύσει η μια στην άλλη. Τηλεόραση, κινηματογραφικές ταινίες, διαφημίσεις, φωτογραφίες, δεν αναπαριστούσαν πια την πραγματικότητα: ήταν πια μια πραγματικότητα, ήταν 'η' όμοια τρεμάμενη πραγματικότητα χωρίς διάκριση. Ο μεταστρουκτουραλισμός μιλούσε την γλώσσα και ζούσε στον κόσμο της 'hyperreality', του Baudrillard.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ

Shine (Κλασική)

Η λάμψη του «Σολίστα» δεν οφείλεται ούτε στην πολύ καλή σκηνοθεσία, ούτε στην οσκαρική ερμηνεία του Τζέφρι Ρας, ούτε στην ιστορία της εκκεντρικής, μουσικής ιδιοφυΐας. Το αληθινό αστέρι της ταινίας είναι το Τρίτο Κονσέρτο για Πιάνο του Ρώσου συνθέτη Σεργκέι Ραχμάνινοφ, που οδήγησε τον πανίστα Ντέιβιντ Χέλφγκοτ κατευθείαν στο ψυχιατρείο! Το μεγαλείο του Ραχμάνινοφ είναι αυτό που κινεί τα νήματα της ταινίας και τα δάχτυλα τού Χέλφγκοτ στο απίστευτο soundtrack της ταινίας. Ο ήρωας, ακολουθώντας τις προταγές του δασκάλου του, που με τρομερή έμπνευση ερμηνεύει ο 92χρονος Σερ Τζον Γκίλγκουντ, παίζει το πιάνο σαν να μην υπάρχει αύριο. Ο Σκοτ Χικς καταφέρνει να συλλάβει την παράξενη μαγεία της μουσικής και να τη μεταφέρει στην οθόνη. Οι δύο ηθοποιοί που υποδύονται τον Χέλφγκοτ, ο Νόα Τέιλορ και ο Τζέφρι Ρας, μας φανερώνουν υπέροχα τις δύο όψεις μιας σχιζοφρενικής προσωπικότητας: Του ντροπαλού εσωστρεφούς και του μεγαλομανούς επιδειξία.

Young man with a horn (Τζαζ)

Ταινία λουσμένη στη μουσική tzaaz και τους υπέροχους (playback) τρομπετίστικους αυτοσχεδιασμούς του Μάικλ Ντάγκλας. Βασισμένη στη βιογραφία του τζαζίστα Μπιξ Μπίντερμπεκ, αποτελεί έναν ύμνο του Χόλιγουντ στην «κλασική μουσική του λαού». Και αν με ρωτάτε, της το χρωστούσε, καθώς η πρώτη ομιλούσα ταινία ήταν το «The jazz singer» από το 1927. Ανάμεσα στους μουσικούς που εμφανίζονται, οι πιο προσεκτικοί θα εντοπίσουν τον θρυλικό Λούις Άρμστρονγκ με την τρομπέτα του. Ο Μάικλ Κέρτις, σκηνοθέτης της ταινίας-καμάρι των στούντιο που λέγεται «Καζαμπλάνκα», μας μεταφέρει στη μαγική ατμόσφαιρα της εποχής χωρίς ίχνος επιτήδευσης. Παράλληλα, εν έτει 1950, τολμά να εμπλουτίσει το σενάριό του με μια ιστορία γυναικείου ομοφυλοφυλικού έρωτα, οδηγώντας πολλές χώρες να απαγορεύσουν την προβολή της ταινίας, τουλάχιστον μέχρι να χαλαρώσουν τα ταμπού και οι ηθικοί κώδικες.

The Mambo Kings (Μάμπο)

Μια ταινία-ύμνος στο μάμπο, βασισμένη στο βραβευμένο με Πούλιτζερ βιβλίο «Mambo Kings Play Songs of Love», γεμάτη από τον φρενήρη ρυθμό της λατινοαμερικάνικης μουσικής.

Σέξι, ρομαντική, γεμάτη ζωή, λειτουργεί και σαν χαστούκι στο Χόλιγουντ, που προσεγγίζει με έναν εντελώς φολκλορικό τρόπο τους παρεξηγημένους γείτονες από τον Νότο. Η ιστορία των αδελφών Καστίγιο, όπως την αναπαριστά στο σκηνοθετικό ντεμπούτο του ο Άρνολντ Γκλίμτσερ, είναι το καλύτερο φάρμακο κατά της μελαγχολίας. Ο Αρμάντ Ασάντε μάς συστήνει ένα σπάνιο είδος καταθλιπτικού μάγκα, με τη μουσική να τρέχει μέσα στις φλέβες του. Ο Μπαντέρας τον σιγοντάρει με μια αλμοδοβαρική ενέργεια και αφοσίωση. Το φιλμ, από τη διασκεδαστική ατμόσφαιρα της χορευτικής πίστας, προχωρεί στον ψυχισμό των δύο αδελφών. Κάπως έτσι το μάμπο της νιότης γίνεται μια αργόσυρτη ρούμπα.

Ray-2004 (Rhythm n' Blues)

Δεν έζησα τη χρυσή εποχή του rhythm n' blues αλλά χάρη στον Βαν Μόρισον είχα την ευκαιρία να μάθω για τα τραγούδια του θρυλικού Ρέι Τσαρλς. Τον Ιούνιο του 2003, οι δυο τους βρέθηκαν μαζί επί σκηνής, τραγουδώντας το «Crazy Love». Την εποχή εκείνη είχε αρχίσει ήδη η παραγωγή του «Ρέι» και ο Τσάρλς ήταν ενθουσιασμένος. Με ένα αντίγραφο του σεναρίου σε μορφή μπράιγ, επέλεξε αντί για κάστιγκ, να προκαλέσει τον Τζέιμι Φοξ σε μια τίτνια μάχη πάνω στο πιάνο. Όταν τελίωσε ο μουσικός μαραθώνιος, ο Τσαρλς αγκάλιασε τον Φοξ και του έδωσε τις ευλογίες του. Δυστυχώς, λίγο πριν από την πρεμιέρα ο Ρέι Τσάρλς έφυγε αλλά πρόλαβε να μας χαρίσει ένα τελευταίο κύκνειο άσμα: Την ερμηνεία του Τζέιμι Φοξ στο φιλμ. Ο ηθοποιός παίζει σαν να είναι ενσαρκωμένος ο κορυφαίος τυφλός μπλουζίστας, με την ίδια ενέργεια, ζωντάνια και πάθος, από το πρώτο μέχρι το τελευταίο λεπτό της ταινίας. Η ταινία του Τέιλορ Χάκφορντ μάς κάνει να τον αγαπήσουμε ως μουσικό αλλά και ως άνθρωπο. Η μνημειώδης ερμηνεία του Φοξ τιμήθηκε φυσικά με Όσκαρ.

Coal Miner's Daughter (Κάντρι)

Η ζωή της Λορέτα Λιν, πρωτοπόρου της λαϊκής αμερικάνικης μουσικής (άλλως κάντρι) είναι βγαλμένη από μυθιστόρημα του Ντίκενς. Στα δεκατρία της την πάντρεψαν, στα δεκαεφτά ήταν ήδη μητέρα τεσσάρων παιδιών και στα 29 έγινε...γιαγιά. Πάντα μπροστά από την εποχή της, κατάφερε να φέρει τον φεμινισμό στα χείλη όσων τραγουδούσαν τους στίχους της. Άπιστοι άντρες και γυναίκες-θύματα πρωταγωνιστούν στα τραγούδια που ερμηνεύει με τη μοναδική, βαθιά φωνή της. Το όνομα

Το σινεμά του μουσικόφιλου

Παρουσίαση // Πιάνο, τρομπέτα, μπάντζο, ηλεκτρική κιθάρα και άλλα μουσικά όργανα επιστρατεύονται σε ένα «κονσέρτο» από μουσικόφιλες ταινίες που χαίρεσαι να βλέπεις και -κυρίως- να ακούς

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

αυτής της ταινίας είναι ο τίτλος μιας από τις επιτυχίες της και η πρωταγωνίστρια Σίσι Σπέισεκ ήταν αποκλειστικά δική της επιλογή. Την επέλεξε όταν είδε τη φωτογραφία της σε ένα περιοδικό και η ηθοποιός δεν θα μπορούσε παρά να πει «ναι», απορρίπτοντας την πρόταση του Νίκολας Ρεγκ για μια άλλη ταινία. Επιβραβεύτηκε με το Όσκαρ και την ένταξη της στη Κινηματογραφική Βίβλο με τις καλύτερες ερμηνείες όλων των εποχών. Πλάι της ο Τόμι Λι Τζόουνς είναι εξαιρετικός ως... σκιώδης σύζυγος με το χαρακτηριστικό όνομα Doolittle «Mooney» Lynn.

The School of Rock (Ροκ)

Ο ροκάς Φιν είναι ένας καθαρά ρομαντικός ήρωας. Μοιάζει σαν ένας Λόρδος Βύρνας ή Σέλλει με ηλεκτρική κιθάρα που σαν τον Φιτζγκαράντο του Κλάους Κίνσκι, πασκίζει να συστίσει τις χαρές της μουσικής σε ένα περιβάλλον όπου μάλλον αυτό μοιάζει με αστείο. Αντί εραστής της όπερας, αυτός είναι ψυχή τε και σώματι δοσμένος στον ηλεκτρισμό του ροκ εν ρολ και η οργή του ξεσπάει επί δικαίων και αδίκων μαζί με τα τρανταχτά γέλια του κοινού. Ο Τζακ Μπλακ, ως μέντορας των μαθητών στην ταινία του Ρίτσαρντ Λίνκλεϊτερ, είναι η εξωφρενικά χιουμοριστική εκδοχή του Ρόμπιν Γουίλιαμς στον «Κύκλο των χαμένων ποιητών». Είναι προφανές ότι ο πρωταγωνιστής σε αρκετά από τα κωμικά επεισόδια της ταινίας έχει αυτοσχεδιάσει για να δώσει στο κοινό την πρώτη κωμική όψη του ροκ εν ρολ που έχει παρουσιαστεί ποτέ. Συνυπεύθυνος γι' αυτό ο σκηνοθέτης του «Slacker» και του «Before Sunrise», που ως άξιο παιδί της Γενιάς Χ ασχολείται με ήρωες που έχουν φτάσει στον πάτο και προσπαθούν να κάνουν ό,τι μπορούν, όχι για να ανέβουν αλλά για να παίξουν το παιχνίδι με τους δικούς τους κανόνες.

High Fidelity (Η απόλυτη, μουσικόφιλη ταινία)

Βράδια στις μπυραρίες με μουσική των U-2 και των Pink Floyd. Συλλεκτικοί δίσκοι βινυλίου των Sisters of Mercy και των Jesus and Mary Chain. Τραγούδια αφιερωμένα σε παλιές αγάπες στο Request Time του ραδιοφώνου. Αν όλα αυτά σας ακούγονται... κινέζικα, τότε το «High fidelity» μάλλον δεν είναι για σας. Αν αντίθετα σας πιάνει νοσταλγία για εκείνη την προ i-tunes εποχή, όταν τα τραγούδια δεν υπήρχαν στο ίντερνετ αλλά έκοβαν βόλτες πάνω στη βελόνα του γραμμοφώνου, τότε το «High fidelity» θα μπει αμέσως στο δικό σας Top-5. Οι χαρακτήρες που παρακολουθούμε στην ταινία του Βρετανού Στίβεν Φρίαρς μοιάζουν σαν εκείνους τους κολλητούς μας που δεν «σταυρώνουν» μόνιμη σχέση, ή σαν τους «ξερόλες» που κάνουν επίδειξη γνώσεων, ή σαν τους εσωστρεφείς που ποτέ δεν ξέρεις τι σκέφτονται. Βάλτε τα ονόματα των Ρομπ (Τζον Κούζακ), Μπάρι (Τζακ Μπλακ) και Ντικ (Τοντ Λουίζο) στη θέση τους και έχετε μια από τις πιο όμορφες κοινωνικές κωμωδίες της δεκαετίας. Είναι ύμνος σε εκείνους που δεν στερώνουν πουθενά (ποιος θα έλεγε ότι στην Τσάρλι της Κάθριν Ζέτα Τζόουνς;) και καταλήγουν να τσακωνονται για αυτοκτονικούς ροκ σταρ.

The School of Rock

Ray-2004

Shine

The Mambo Kings

Young man with a horn

High Fidelity

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Η αρχαία Ελεύθερνα ξαναζεί

Προβολές //
Θησαυροί από τη νεκρόπολη της Ορθής Πέτρας και την αρχαία πόλη, επιγραφές (500 π.Χ.) αρχαιότερες από εκείνες της Γόρτυνας και η Κόρη της Ελεύθερνας, η οποία θεωρείται «αδελφή» της Κόρης Ωξέρ που βρίσκεται σήμερα στο Λούβρο, καθιστούν σαφές ότι το Μουσείο της Αρχαίας Ελεύθερνας Ρεθύμνου είναι αντίστοιχο της Ολυμπίας, της Βεργίνας και των Δελφών

ΑΓΓΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Επειτα από 30 χρόνια συστηματικής προσπάθειας του Πανεπιστημίου Κρήτης, του Υπουργείου Πολιτισμού και την καθοριστική συμβολή ιδιωτών, το Μουσείο της Αρχαίας Ελεύθερνας Ρεθύμνου άνοιξε τις πόρτες του στις 19 Ιουνίου 2016, σε όλους τους πολίτες του κόσμου, δίνοντάς τους την ευκαιρία για μία συνάντηση με την ιστορία και την κληρονομιά της Ελλάδας.

Θησαυροί από τη νεκρόπολη της Ορθής Πέτρας και την αρχαία πόλη, επιγραφές (500 π.Χ.) αρχαιότερες από εκείνες της Γόρτυνας και η Κόρη της Ελεύθερνας, η οποία θεωρείται «αδελφή» της Κόρης Ωξέρ που βρίσκεται σήμερα στο Λούβρο, καθιστούν σαφές ότι πρόκειται για ένα αρχαιολογικό Μουσείο αντίστοιχο της Ολυμπίας, της Βεργίνας και των Δελφών. Το νέο πολιτισμικό κίνημα καλύπτει το μινωικό και το μυκηναϊκό σοικείο σε συνδυασμό με την ομηρική ελληνική διάσταση.

Σε μία παρατεταμένα δύσκολη περίοδο για όλο τον Ελληνισμό, τα εγκαίνια του Μουσείου Ελεύθερνας υπέμνησαν σε όλους τα λαμπρά βήματα που έκαναν οι πρόγονοί μας, επισημαίνοντας πόση αξία έχει αυτός ο τόπος και πόσο

πλούσια είναι μία χώρα όταν δημιουργεί, αλλά και προστατεύει τον πολιτισμό της. Σε μία σκοτεινή διαδρομή για την Ελλάδα, οι άνθρωποι που συνέδραμαν αποφασιστικά την υλοποίηση του Μουσείου μέσα από καθημερινή και επίπονη προσπάθεια αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση. Γιατί δείχνουν τον δρόμο που η χώρα αξίζει, δηλαδή τον δρόμο της δημιουργίας και της ύπαρξης οράματος.

Αρχαιολογικός χώρος - Μουσείο

Ο λόφος της αρχαίας Ελεύθερνας μοιάζει με ένα μεγάλο πέτρινο καράβι, που έστριψε την πλώρη του βορειοδυτικά κι άραξε μέσα στο άφατο πράσινο της φύσης. Βρίσκεται στους πρόποδες του Ψηλορείτη, της αρχαίας Ίδης και σε υψόμετρο περίπου 380 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, στην καρδιά της Κρήτης, σε μέση απόσταση περίπου από την αρχαία Κυδωνία (Χανιά) στα δυτικά, την Κνωσό στα ανατολικά, τη Φαιστό και τη Γόρτυνα στα νότια. Αυτή η θέση της και η σχέση της με τη θάλασσα την ευνόησε πολλαπλώς, βοηθώντας να αναπτυχθεί μια ανοικτή κοινωνία, με εξάρσεις και βαθύνσεις στο διάβα του χρόνου και της ιστορίας, όπως διεφάνη από τις ανασκαφικές και άλλες έρευνες.

Το 1984 το Πανεπιστήμιο Κρήτης παίρνει άδεια ανασκαφής, η οποία ξεκινά το 1985 από τους καθηγητές Π.

Θέμελν μέχρι το 2003, τον Α. Καλπαζή μέχρι το 2009 και τον Ν. Χρ. Σταμπολίδη που συνεχίζει μέχρι σήμερα. Μετά το ανασκαφικό έργο πολλών ετών υλοποιείται η απόφαση δημιουργίας μουσείου - αφού ήδη υπήρχαν πολλά ευρήματα - το οποίο θα εμπλουτίζεται σταδιακά, δεδομένου ότι οι ανασκαφές συνεχίζονται.

Οι ενότητες της μόνιμης έκθεσης περιλαμβάνουν περιήγηση στην πόλη και την ιστορία της, τα ιερά, τη θρησκευτική ζωή και τις νεκροπόλεις. Αντίθετα απ' ό,τι είμαστε συνηθισμένοι να βλέπουμε στα δημόσια μουσεία, τα 1.200 αντικείμενα που διαθέτει η μόνιμη έκθεση θα ανανεώνονται κάθε τέσσερα χρόνια! Αρωγός, η ανασκαφή που συνεχίζεται και θα εμπλουτίζει διαρκώς τα εκθέματα. Με αυτόν τον τρόπο το κοινό θα μπορεί να ξαναεπισκέπεται πολλές φορές παρακολουθώντας την αναμόρφωση ενός οικείου χώρου, αλλά και την πρόοδο των ανασκαφών.

Αρχαιολογία και φυσικό περιβάλλον

Το Μουσείο της Ελεύθερνας είναι το πρώτο μουσείο αρχαιολογικού χώρου στην Κρήτη, είναι κάτι αντίστοιχο με εκείνα της Ολυμπίας, των Δελφών, της Βεργίνας. Η Ολυμπία είναι το πανελλήνιο ιερό του αθλητισμού, οι Δελφοί το πανελλήνιο ιερό της γνώσης, της μουσικής, του Απόλλωνα, η Βεργίνα της

ιστορίας του μακεδονικού βασιλείου. Η Ελεύθερνα είναι σε όλο το μινωικό, μυκηναϊκό πλέγμα του πολιτισμού που στηρίζει τον έναν πυλώνα της Κρήτης, έχει όμως και την ομηρική ελληνική διάσταση, που στηρίζει τον δεύτερο πυλώνα στο νησί.

Στην Ελεύθερνα, κηρυγμένο τοπίο αρχαιολογικού και φυσικού κάλλους με αρχαιολογικές ζώνες, δεν είναι μόνο τα ευρήματα που προκάλεσαν το ενδιαφέρον της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, αλλά και το περιβάλλον που συνυπάρχει με την πολιτιστική κληρονομιά. Στο άλσος Ελευθερναίων έχει σχεδιαστεί ένας μοναδικός βοτανικός κήπος με όλα τα φυτά της Κρήτης, όπου ο επισκέπτης θα μαθαίνει κάθε λεπτομέρεια για τις θεραπευτικές και αρωματικές τους ιδιότητες, από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Ολόγυρα υπάρχουν αιωνόβιες ελιές, κυπαρίσσια, χαρουπιές, ροδιές, μικροδάφνες. Τα δέντρα σε πολλές περιπτώσεις παίζουν τον δικό τους ρόλο στη σήμανση για τις διαδρομές, εκτός βέβαια από τις πινακίδες. Ο επισκέπτης θα γνωρίζει ότι για να φτάσει από τη Νεκρόπολη στην Ακρόπολη χρειάζεται να ακολουθήσει το μονοπάτι με τις αμυγδαλιές, ενώ τα κυπαρίσσια οδηγούν στο μουσείο.

Το μουσείο, ένα μοντέρνο κτήριο των 1.700 τ.μ., που μοιάζει με κιβωτό, στεγάζει την ιστορία αυτής της ισχυρής και σημαντικής πόλης της αρχαι-

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ας Κρήτης. Η ανατολική όψη του διαμορφώνεται σε ισόγειο και α' όροφο, ενώ από μακριά μοιάζει να αναδύεται από τη γη, κοιτώντας τον Ψηλορείτη. Και όπως λέει με υπερηφάνεια ο καθηγητής Νίκος Σταμπολίδης, επικεφαλής των ανασκαφών στη νεκρόπολη της Ορθής Πέτρας και διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα, διαθέτει σύγχρονα εργαστήρια για μετάλλινα, κεραμικά και λίθινα αντικείμενα, εκθεσιακούς χώρους και ένα κέντρο μελέτης.

Ο χώρος διαθέτει τρεις συνεχόμενες αίθουσες. Η αίθουσα Α περιλαμβάνει αγγεία, αγάλματα, επιγραφές, όπλα, εργαλεία, ειδώλια από πηλό, λίθο, μέταλλα, φαγεντιανή, ελεφαντόδοντο κ.ά., που επελέγησαν για μια πρώτη παρουσίαση της διαχρονικής δημόσιας, πολιτικής, θρησκευτικής, κοινωνικής και ιδιωτικής ζωής της Ελεύθερας. Εδώ δεσπόζει μια μεγάλη προθήκη με αντικείμενα που εισήχθησαν από άλλες πόλεις της Κρήτης ή και μακρυνότερες περιοχές, όπως η Αττική, η Πελοπόννησος, οι Κυκλάδες, τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η Μ. Ασία, η Κύπρος, η Φοινίκη και γενικότερα η ευρωπαϊκή ακτή, η Αίγυπτος. Εδώ αντικατοπτρίζεται η εικόνα της οδυσσειακής περιπέτειας, ανακαλώντας τον Όμηρο που περιγράφει, μαζί με τις περιπέτειες του Οδυσσέα, και τις διαφορετικές πόλεις και νοοτροπίες «άστεα και νόον έγνω».

Στην αίθουσα Β παρουσιάζεται η θρησκευτική και λατρευτική ζωή στην Ελεύθερνα, από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τα βυζαντινά χρόνια. Εδώ υπάρχει επίσης το Μνημείο 4Α, ηρώο-ιερό, που ως κενόταφιο αποτελεί ένα από τα πρώτα μνημεία του «αγνώστου στρατιώτη» στην παγκόσμια ιστορία. Επίσης εκτίθεται ένα από τα σημαντικότερα ευρήματα της Νεκρόπολης της Ορθής Πέτρας, η «Κόρη της Ελεύθερας», συγγενές με το αριστουργηματικό δαιδαλικό άγαλμα «Κυρία της Οξέρας», που εκτίθεται στο Μουσείο του Λούβρου και πιστεύεται ότι εζηήθη στη Γαλλία από την Κρήτη. Είναι καταπληκτική η τεχνοτροπία και η ομοιότητα των δύο αγαλμάτων, καθώς και το γεγονός ότι αμφότερα ανάγονται γύρω στο 650 π.Χ.

Η αίθουσα Γ είναι αφιερωμένη στις νεκροπόλεις της Ελεύθερας. Εικονογραφούνται περιγραφές από τον κόσμο του Ομήρου, όπως το τελετουργικό τυπικό των ταφικών πυρών (καύσεων), όπως περιγράφονται στην Ιλιάδα και κυρίως στην ταφική πυρά του Πατρόκλου. Επίσης, σκιαγραφείται μια κοινωνία ηρώων-πολεμιστών και αγέρωχων πριγκιπισσών, όπως αποδεικνύουν ευρήματα όπου εντοπίστηκαν οι σκελετοί 4 γυναικών ηλικίας από 13,5 μέχρι 72, με ξεχωριστή θέση στην πρωτο-αρχαϊκή κοινωνία της πόλης. Ένας άλλος λαξευτός τάφος αποκάλυψε τον τόπο συγκέντρωσης των αποπεφρωμένων οστών και όπλων, των πλούσιων κοσμημάτων και των εργαλείων επιφανών πολεμιστών. Μέσα σ' αυτόν τον τάφο βρέθηκε η χάλκινη ασπίδα που χρονολογείται στον 9-8 αι.π.Χ., η οποία εκτίθεται στην αρχή της έκθεσης του μουσείου, ως έργο εμβληματικό.

Η έκθεση κλείνει με την αναπαράσταση μιας καλά διατηρημένης πυράς,

που ανήκε σε άνδρα πολεμιστή, περίπου 30 ετών, που αποπεφώθηκε μαζί με τη σύντροφό του. Η πυρά αυτή χρονολογείται γύρω στα 720-700 π.Χ. και στο βορειοδυτικό άκρο της υπάρχει ο σκελετός ενός άνδρα 30-40 ετών. Μάλλον πρόκειται για αιχμάλωτο που εκτελέστηκε μπροστά στην πυρά του πολεμιστή. Αυτή η μοναδική ανακάλυψη παραπέμπει στην αντίστοιχη δραματική σκηνή της σφαγής των αιχμαλώτων Τρώων από τον Αχιλλέα, μπροστά στην πυρά του Πατρόκλου, όπως περιγράφεται από τον Όμηρο. Ως εκ τούτου, έμφαση εδώ δόθηκε στον Όμηρο. Θεωρείται η ραχοκοκκαλιά, το νήμα που συνέχει τα πάντα και συμπερασματικά δύναται να λεχθεί ότι η Κρήτη τώρα μπορεί να πατά σε δύο πόδια: στον μινωικό πολιτισμό και στον Όμηρο. Αυτά αποτελούν τα δυνατά της σημεία από την αρχαιότητα.

Άλλα σημαντικά ευρήματα στην έκθεση είναι τα ακόλουθα:

Μια μαρμαρίνη αμφιπροσώπη ερμαϊκή στήλη, που παρουσιάζει τον Διόνυσο στη μια πλευρά και την Αριάδνη στην άλλη. Στην Κρήτη είναι σπάνιες οι αμφιπροσώπες στήλες.

Ένα κρητοκυπριακό αλαβαστροει-

δές ληκύθιο του ύστερου 8-7ου αι.π.Χ., κυπροφοινικικά ληκύθια 8-7 αι.π.Χ. και κυπριακή τρίλοβη οινόχνη 8ου αι.π.Χ.

Ένας μηχανισμός πολύ προσεγγιστικής τεχνικής από σίδηρο και χαλκό με κυλινδρικό κιβώτιο, γρανάζια και αλυσίδα ανάρτησης, που πιθανολογείται ότι ήταν όργανο μέτρησης χρόνου ή απόστασης, ήτοι ωρολόγιον ή οδόμετρος, του 4ου αι.π.Χ.

Ελεφαντοστέινες πλάκες, 40ς αι.π.Χ., με ανάγλυφες πολύμορφες μυ-

θολογικές παραστάσεις για τον βίο του Αχιλλέα. Εικάζεται ότι πρόκειται για εικονογράφηση ενός χαμένου έπους για τη ζωή του Αχιλλέα, δηλαδή για μια Αχνλλίδα αντίστοιχη της Ιλιάδας και της Οδύσσειας.

Κοσμήματα και ασπίδες με διάφορες παραστάσεις, ανάλογες με αυτές που υπάρχουν στις ασπίδες που ανευρέθηκαν στο Ιδαίον Αντρον, στον Ψηλορείτη (σπήλαιο όπου ανατράφηκε ο Δίας).

Νομίσματα από διάφορα ελληνικά μέρη, καθώς και εκτός Ελλάδος.

Ιστορική αναδρομή

Η ιστορία της πόλης χωρίζεται σε τρεις περιόδους. Τα πρώτα ονόματα της αρχαίας Ελεύθερας ήταν Σάτρα, Σάωρος, Άωρος. Ιδρυτής της, σύμφωνα με τη μυθολογία, θεωρείται ο Ελευθέρ που κατάγεται από τους Κουρήτες (αγαθά μυθικά όντα), οι οποίοι κτυπούσαν τις ασπίδες τους για να μην ακούσει ο Κρόνος το κλάμα του Δία όταν ήταν βρέφος και να τον καταβροχθίσει.

Ανθρώπινη παρουσία και κατοίκηση της περιοχής φαίνεται να έγινε 3 χιλ. χρόνια π.Χ. Υπάρχουν στοιχεία της μινωικής περιόδου 2 χιλ. π.Χ. Η Νεκρόπολη που βρίσκεται στην Ορθή Πέτρα ανάγεται στην πρώιμη εποχή σιδήρου, στο 9οο μέχρι τα τέλη 6ου με αρχές 5ου αι.π.Χ. Θεωρείται η πλέον σημαντική περίοδος που συνδέεται με την αυγή

του Ελληνικού πολιτισμού και τον Όμηρο (Ιλιάδα-Οδύσσεια). Υπάρχουν λίγα αρχιτεκτονικά και άλλα ευρήματα της κλασικής περιόδου 5-4ος αι.π.Χ., ενώ μεγαλύτερη δυναμική, με οικονομική και πολιτιστική άνθηση, προβάλλει κατά τα ελληνιστικά χρόνια 3-1 αι.π.Χ., όπου υπάρχουν σημαντικά οικιστικά κατάλοιπα παντού (Κατσίβελος, Ακρόπολη, ορθή Πέτρα, Νησί, Μνήματα κλπ). Επίσης δημιουργήθηκε ένα εξαιρετικό οδικό δίκτυο. Εκείνη την περίοδο μεγάλουργησε ο γλύπτης Τιμόχαρς, που φιλοτεχνούσε για Λίνδο, Κνίδο, Κάρπαθο, Αστυπάλαια, Σιδώνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Τιμόχαρς ήταν πατέρας του Πυθόκριτου, που φιλοτέχνησε τη Νίκη της Σαμοθράκης.

Πολύ δημιουργική εποχή για την πόλη υπήρξαν τα ρωμαϊκά χρόνια 1-4ος αι.μ.Χ., όπως και η παλαιοχριστιανική-προβυζαντινή περίοδος 4-7ος αι.μ.Χ. Πρώτος επίσκοπος της πόλης ήταν ο Ευφρατάς, ο οποίος έλαβε βέρος στην Δ' Οικουμενική Σύνοδο της Χαλκιδόνας το 451 μ.Χ. Ήταν και ο ιδρυτής της επιβλητικής τρίκλιτης Βασιλικής του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην πόλη. Από τον 8ο αι. συρρικνώνεται ο οικισμός, μέχρι που απαγορεύεται η κατοίκηση από τους Βενετούς 1333-1338. Από το 1620-1647 παρατηρείται δραστηριότητα επανακατοίκησης. Το 1720 επαναδημιουργείται οικισμός, σύμφωνα με αναφορές. Επίσης αρχές του 20ού αι. έχουμε αναφορές για την πόλη και τα ευρήματά της, την επισκευή της αρχαίας γέφυρας, από τον Ελευθέριο Βενιζέλο στο έργο του «Κρητική Πολιτεία», 1908.

JOE STRUMMER

Know your Rights

Κατοπριμοί // Μπορεί οι Sex Pistols να ήταν εκείνοι που μέσω ενός πανέξυπνου μάντζερ να ξέβγαλαν το κίνημα της punk και την οργή προς τα έξω, αλλά η μπάνα που πραγματικά ήταν εκείνη που άξιζε και είχε πάντα να πει πράγματα, ήταν οι The Clash του Joe Strummer

Tο γράψαμε, το γράφουμε και θα το ξαναγράψουμε: Το Punk ήταν το τελευταίο μουσικό κίνημα που έκανε μια ολοκληρωμένη γενιά νέων ανθρώπων να πιστέψει σε κάτι διαφορετικό. Να πάει ενάντια σε πολιτικά δεδομένα, κοινωνικές αδικίες, σε ανθρώπους που απομυζούσαν άλλους ανθρώπους, στην οικογενειακή καταπίεση, στον σκοταδισμό, στα σακλά ερωτικά τραγούδια, στο πουλημένο παρελθόν και στο αβέβαιο μέλλον. Μπορεί οι Sex Pistols να ήταν εκείνοι που μέσω ενός πανέξυπνου μάντζερ να ξέβγαλαν το κίνημα και την οργή προς τα έξω αλλά η μπάνα που πραγματικά ήταν εκείνη που άξιζε και είχε πάντα να πει πράγματα, ήταν οι The Clash του Joe Strummer. Ο Joe αν ζούσε σήμερα θα είχε γενέθλια και θα γιόρταζε με φίλους και γνωστούς έχοντας πάντοτε χρόνο για όλους - τα 64 του χρόνια. Η καρδιά του δυστυχώς όμως τον εγκατέλειψε 14 χρόνια πριν και σε ηλικία μόλις 50 ετών σταμάτησε να συγκρούεται με το οποιοδήποτε κατεστημένο. Άλλωστε το όνομα της πιο ιστορικής μπάνας που δημιούργησε αυτό σήμαινε, μιας και οι Clash ήταν το συγκρότημα της σύγκρουσης και ένα από τα πιο πολιτικοποιημένα μουσικά οχήματα του κινήματος με μπροστάρη τον τραγουδιστή τους.

Γιος Βρετανού πρέσβη κι εύπορης οικογένειας ο Joe Strummer απόδωσε σύντομα από πάνω του την καλή ζωή για να φορέσει τα ξεφτισμένα παντελόνια και μπλουζάκια, να μοιραστεί τα οποιαδήποτε χρήματα που είχε με τους φίλους του, να φτιάξει την πρώτη του μπάνα, τους The 101ers που έπαιζαν κάτι ανάμεσα σε rockabilly και pub

rock, και να την διαλύσει σε σύντομο χρονικό διάστημα έχοντας στο μυαλό του να οδηγήσει τα μουσικά πράγματα στην μορφή που τα ήθελε εκείνος. Από το 1972 που συμμετείχε σε μια κολεγιακή μπάνα με το όνομα The Vultures χρησιμοποιούσε το όνομα Woody, επηρεασμένος - όπως και ο Bob Dylan - από τον μεγάλο Woody Guthrie. Λίγα χρόνια αργότερα και πριν δώσει ένα live θα καθίσει με έναν φίλο του σε ένα μπαρ, θα βγάλει ένα κομμάτι χαρτί από την τσέπη και θα ζητήσει από τον φίλο να διαλέξει ένα όνομα μέσα από μια λίστα που ο ίδιος είχε γράψει. Το όνομα που διαλέγει ο φίλος ήταν το Joe Strummer και απ' εκεί και πέρα όλα φαίνονται να μπαίνουν στην σωστή τους βάση.

Είναι 3 Απριλίου του 1976 όταν οι Sex Pistols ανοίγουν τους The 101ers στο Kensington του Δυτικού Λονδίνου και ο Strummer φαίνεται να μην θέλει να μείνει πίσω στα πράγματα που γενιόντουσαν στην εκκολλημένη Punk σκηνή. Λίγο μετά τη συναυλία αποχωρεί από το συγκρότημα και ο μουσικός οδοστρωτήρας των Clash ανάβει τις μηχανές. Μια χρονιά αργότερα έρχεται το ντεμπούτο τους album με τίτλο το όνομά τους. Οι πολιτικοκοινωνικές διαθέσεις βγαίνουν μονομιάς με τραγούδια σαν τα I'm So Bored With The U.S.A., White Riot, Career Opportunities, London's Burning. Το Λονδίνο καίγεται από τη βαρεμάρα και την αποβλάκωση μπροστά από την τηλεόραση κι ο Strummer μαζί με τους Paul Simonon, Mick Jones και Tony Crimes, είναι διατεθειμένοι να ξεσπάσουν και να τα πουν για όλους και για όλα. Το 1978 ακολουθεί το Give 'Em Enough Rope και μια χρονιά μετά το κλασικό διπλό LP, (κι ένας από τους

καλύτερους δίσκους όλων των εποχών) London Calling με τη χαρακτηριστική φωτογραφία στο εξώφυλλο όπου ο μπασίστας του συγκροτήματος, Paul Simonon, καταστρέφει το μπάσο του. Ένα άλμπουμ ορόσημο, το οποίο από την αρχή ως το τέλος είναι εμπνευσμένο από τα πολιτικά δρώμενα της εποχής που γρονθοκοπούσαν τη Βρετανία. Ήδη από το εναρκτήριο ομότιτλο κομμάτι ο Strummer τραγουδούσε: «Το Λονδίνο καλεί σε μακρινές πόλεις. Τώρα που ο πόλεμος έχει κηρυχθεί και η μάχη έχει ξεπέσει, το Λονδίνο καλεί τον κάτω κόσμο. Βγείτε έξω από το ντουλάπι, όλοι εσείς, αγόρια και κορίτσια. Το Λονδίνο καλεί...». Έρχονται οι μεγάλες ζωντανές εμφανίσεις μπροστά σε χιλιάδες κόσμο. Συναυλίες ενάντια στον ρατσισμό, τις ταξικές αδικίες, συμπαράσταση στις απεργίες, η πρώτη αμερικανική τους περιοδεία, όλα ένα γερό ταρακούνημα από τους «νέους του σκεπτόμενου ανθρώπου» όπως τους αποκάλεσε ένα περιοδικό της εποχής. Θα ακολουθήσουν άλλοι τρεις δίσκοι, το διαφοροποιημένο Sandinista!, το Combat Rock που περιείχε και την πιο αναγνωρίσιμη επιτυχία τους Should I Stay or Should I Go και η αυλαία θα πέσει το 1985 με το Cut the Crap. Πάντα με πολιτικό λόγο, πάντα μάχιμοι αλλά η όλη κατάσταση για τον Strummer φαίνεται να είχε αλλάξει αφού η εμπορευματοποίηση ερχόταν κατά πάνω του. Σε έναν φίλο του θα δηλώσει: «Τα σκάτωσα, άκουγα όλους τους λάθος ανθρώπους, έκανα

όλα τα λάθος πράγματα, μια από τις μεγαλύτερες μπάνες του κόσμου, καταλαβαίνεις; Και όλα πήγαν κατά διαόλου, πάντα θα το μετανιώσω, πάντα», δείγμα του ότι ήθελε να αφυπνίσει τον κόσμο και ο κόσμος πήγαινε κατά διαόλου. Θα ακολουθήσουν χρόνια σιωπής και ατέρμονης εσωτερικής αναζήτησης έχοντας πάντα αφτιά και μάτια ανοιχτά σε ό,τι συνέβαινε γύρω του. Στα τέλη του '80 θα σχηματίσει τους The Latino Rockabilly War, μαζί θα κάνουν ένα άλμπουμ και κάποιες περιοδείες για να τους διαλύσει και να επανέρθει τρία χρόνια πριν από τον αιφνίδιο θάνατό του με τους The Mescaleros. Τρία ισάριθμα υπέροχα στούντιο άλμπουμ, μια πορεία που φαινόταν να έχει συνέχεια, μια ξαφνική ανακοπή καρδιάς που τα σταμάτησε όλα.

«Τώρα μπορώ να πω ότι οι άνθρωποι μπορούν να αλλάξουν, ότι θα αλλάξουν, τα πάντα. Όλοι ακολουθούμε το δικό μας μονοπάτι. Έτσι έκανα κι εγώ. Δεν πρέπει να ακολουθούμε μόνο το δικό μας μονοπάτι. Οι άνθρωποι μπορούν να καταφέρουν τα πάντα. Είναι κάτι που τώρα άρχισα να μαθαίνω. Οι άνθρωποι κάνουν κακό ο ένας στον άλλον επειδή έχουν χάσει την ανθρωπιά τους. Ήρθε η ώρα να ξαναβάλουμε την ανθρωπιά στο κέντρο και να λειτουργήσουμε βάσει αυτής. Η απληστία δεν οδηγεί πουθενά. Αυτό θα πρέπει να το βάλουν σε πινακίδα στην Times Square. Χωρίς ανθρώπους είμαστε ένα τίποτα. Αυτό είχα να πω». Joe Strummer, γεννημένος 21 Αυγούστου 1952, ένας αληθινός επαναστάτης.

Σημ. Ένα υπέροχο ντοκιμαντέρ για τον Joe Strummer είναι το The Future is Unwritten σε σκηνοθεσία Julien Temple.

www.simerini.com.cy

Βιβλιxνηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες 1896 και 1906

Ανδρέας Κλ. Σοφοκλέους

Τον τίτλο του σκληρόδετου βιβλίου/λευκώματος συγκεκριμενοποιούν οι υπότιτλοι: «μέσα από τις Κυπριακές Εφημερίδες» και «Η Κυπριακή Συμμετοχή και η Εθνική Έξαρση» καθώς ο πολυγραφώτατος συγγραφέας του Ανδρέας Σοφοκλέους, μέσα από τις πολύχρονες συστηματικές του έρευνες στον Κυπριακό Τύπο, δεν θα παρέλπει, επ' ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004, να φωτίσει τις ιστορικές απαρχές της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων και τις στενές σχέσεις τους με την Κύπρο. Επισήμανση που τονίζεται στα προλεγόμενα των χαιρετισμών, μεταξύ των οποίων ενδεικτικά ο Ευάγγελος Βενιζέλος αναφέρει: «Η έκδοση αυτή που πραγματοποιεί το Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, Intercollege, [σ.σ. νυν Πανεπιστήμιο Λευκωσίας] αποτυπώνει μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα όψη της ιστορίας της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων και της Μεσολυμπιάδας του 1906, που αφορά τον τρόπο με τον οποίο "πέρασαν" τα ιστορικά αυτά γεγονότα στον κυπριακό Τύπο. Και αυτός ο τρόπος είναι πραγματικά συγκινητικός, καθώς αποδεικνύει, για μια ακόμα φορά, το γεγονός ότι Ελλάδα και Κύπρος συνιστούν στη συνείδηση και των Ελλαδιτών και των Κυπρίων έναν ενιαίο πολιτιστικό και ιστορικό χώρο».

Οι σημαντικές αποδελτιώσεις δημοσιογραφικών εντύπων γύρω από τους εναρκτήριους σταθμούς των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, που παρατίθενται στο βιβλίο και που εποπτικοποιείται με χαρακτηριστικές φωτογραφίες, πρωτοσέλιδα και άλλες αρθρογραφικές στήλες, εμπλουτίζουν την ολυμπιακή βιβλιογραφία υπό το πρίσμα της άμεσης και παραστατικής πληροφόρησης από την πρωτογενή αξιόπιστη πηγή του Τύπου. Η ειδοσιογραφική διασταύρωση των επιτόπιων εφημερίδων της εποχής δεν επαληθεύει μόνο καταγραφές γεγονότων από ανταποκριτές, που διέθεταν μερικές εφημερίδες, λεπτομερή περιγραφικά στιγμιότυπα και ενθουσιαστικά σχόλια έγκριτων δημοσιογράφων, αλλά μεταδίδει συνάμα τον παλμό των τότε αθλητικών δρώμενων στον τόπο διεξαγωγής τους, όπως και τα αισθήματα της πρόσληψής τους από τον Κυπριακό Ελληνισμό. Την ειδοποιό διαφορά της εργασίας από άλλες της ίδιας θεματικής διευκρινίζει ο ίδιος ο συγγραφέας στον πρόλογό του, σημειώνοντας τις δυσκολίες πρόσβασης σε τόσο παλαιές εφημερίδες, που δεν είχαν μικροφωτογραφηθεί ακόμη, συν το γεγονός της ανεπαρκούς κάλυψης των Αγώνων του 1896 λόγω έλλειψης επικοινωνιακών και συγκοινωνιακών μέσων για έγκαιρη μετάδοση της σχετικής ενημέρωσης.

Τις σελίδες μιας περιεκτικής

επισκόπησης για την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων από την αρχαιότητα μέχρι τα δρώμενα και τους πρωταγωνιστές της αναβίωσής τους το 1896 και έως τη Μεσολυμπιάδα του 1906, ακολουθεί το κεφάλαιο της αντιπροσωπευτικής παρουσίας της Κύπρου στις δύο πρώτες σύγχρονες ολυμπιακές διοργανώσεις. Με αμείωτο ενδιαφέρον παρακολουθούμε την προπαρασκευαστική διαδικασία επιλογής των καλύτερων Κύπριων αθλητών, τα αγωνίσματα και τις επιδόσεις τους από τη συμμετοχή τους στα μεγάλα εκείνα αθλητικά γεγονότα της Αθήνας.

Μοχλοί της κυπριακής κινητοποίησης υπήρξαν δύο επώνυμοι Λεμεσίοι, ο μετέπειτα Δήμαρχος Λεμεσού και ήρωας του Μπζανίου Χριστόδουλος Σώζος, και ο πολιτευτής Νικόλαος Κλ. Λανίτης με τη συνέργεια και άλλων συμπολιτών τους για την ίδρυση του Γυμναστικού Συλλόγου Ολύμπια. Μετά την έκκληση της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, το Συμβούλιο του Γ.Σ.Ο. διοργάνωσε αρχές Φεβρουαρίου του 1896 τους Πρώτους Παγκύπριους Αγώνες στη Λεμεσό και αποστολή του Λεμεσιανού πολυμήκη αθλητή Αναστάσιου Ανδρέου στους Πανελλήνιους προκριματικούς Αγώνες Στίβου, όπου τερματίζοντας πρώτος στα 110 μ. μετ' εμποδίων, συμμετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες, που πραγματοποιήθηκαν στο καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο τη συμβολική επέτειο της Παλιγγενεσίας. Ο Ανδρέου, αν και δεν διακρίθηκε συναγωνιζόμενος δύο Αμερικανούς αθλητές, έγινε ωστόσο ο θρύλος της γενετήρας του και ολόκληρης της Κύπρου. Στους ίδιους Αγώνες, εξάλλου, ο κυπριακός καταγωγής Ιωάννης Φραγκούδης πήρε την πρώτη και τη δεύτερη θέση σε αγωνίσματα σκοποβολής. Στους Μεσολυμπιακούς του 1906 έλαβαν μέρος οι Κύπριοι αθλητές Μιχάλης Ρωσσίδης (Γ.Σ.Ο.) στα 100 μέτρα, Γεώργιος Ζήνων (Γ.Σ.Ο.) και Γεώργιος Σκουταρίδης (Γ.Σ.Ο.) στα 110 μ. μετ' εμποδίων.

Τα ποικίλα δημοσιεύματα των κυπριακών εφημερίδων στις επόμενες σελίδες για τους Ολυμπιακούς του 1896 και 1906, σύμφωνα και με τις συμπερασματικές αποτιμήσεις του Σοφοκλέους, στόχο είχαν να τονίσουν την εξύψωση του εθνικού φρονήματος, όπως και «την οργάνωση της παραμελημένης αθλητικής ζωής τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο».

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Επί τη λήξει των Ολυμπιακών Αγώνων

chrysothemisch1@gmail.com

Εν όψει της τελικής ευθείας για τη λήξη των 31ων Ολυμπιακών Αγώνων στο Ρίο της Βραζιλίας, συνοψίζεται η καταγραφή εντυπώσεων και αξιολογικών αποτιμήσεων από την τελετή έναρξης έως τις θεαματικότερες αθλητικές επιδόσεις, αλλά και τις αξιόπαινες αγωνιστικές συμμετοχές. Εξού και υπερβαίνοντας τον αυτοσκοπό της νίκης, καλούνται στη γλώσσα μας «Αγώνες» υπό την αρχαιοελληνική αθλοπρεπή έννοια της συμμετοχής, του «ευ αγωνίζεσθαι» και της ευγενούς άμιλλας· όχι «αθλοπαιδιές», σύμφωνα με τον όρο του 1896 για τα ομαδικά σνήθως παιχνίδια ψυχαγωγικής άθλησης μίτη, κατά την αγγλική παράφραση, «Olympic games», που μεταφραστηκε και στα πορτογαλόμενα «Jogos Olimpicos».

Έτσι, τα 306 αγωνίσματα των 28 αθλημάτων, που συμπληρώνουν σήμερα οι περί τους 11.000 αθλητές από 206 χώρες στα κατάμεστα στάδια του Ολυμπιακού Χωριού και στις εγκαταστάσεις άλλων πέντε βραζιλιάνικων πόλεων, προκαλούν συνειρμικές υπομνήσεις από την ιστορία, το πνεύμα και το ήθος του αρχαίου και νεότερου Ολυμπισμού. Εξ αφορμής επίσης της διαχρονικής ιδέας «του ωραίου, του μεγάλου και τ' αληθινού», της ελληνικής της κοιτίδας και της οικουμενικής εξακίνωσής της, επαναδιατυπώνονται από ρομαντικούς και πραγματιστές σκέψεις και σκεπτικισμοί σε σχέση με τον τόπο και τον τρόπο διεξαγωγής της κορυφαίας αυτής παγκόσμιας διοργάνωσης. Πόσο εφικτοί είναι, άραγε, στις μέρες μας οι οραματισμοί για τη μονιμότητα των Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων στη γη που τους γέννησε, ανακαλώντας τα αιτήματα του Διαδόχου Κωνσταντίνου κατά την πρώτη Ολυμπιάδα του 1896, καθώς και του Καραμανλή το 1980; Γιατί δεν προσκρούουν μόνο στις διεθνείς συμβάσεις της ΔΟΕ, που προτάσσει τη φιλοσοφία της παγκοσμιοποιημένης συνέχειάς τους για την εξάπλωση μεταξύ των λαών της συναδέλφωσης και

της ειρήνης, όπως τη συνέλαβε ο Πιέρ ντε Κουμπερτέν μαζί με τους Έλληνες προμάχους του ολυμπιακού ιδεώδους. Έστω και αν η Ελλάδα ανακτούσε τις δυνατότητες ενός τέτοιου ευκαίσιου στόχου, θα μπορούσε να πείσει τα ισχυρά οικονομικά συμφέροντα των χορηγών και των υπερδυνάμεων;

Σε αντιπαράθεση, εν πρώτοις, οι εικόνες εκτός και εντός του θρυλικού «Μαρακανά». Από τη μια ένα πεδίο μάχης οι συγκρούσεις αστυνομικών και επαναστατημένων διαδηλωτών ενάντια στα δυσειπίλυτα δημοσιονομικά προβλήματα επιβίωσης της χώρας τους: με τις ανισομετρίες των φαβέλων-παραγκουπόλεων, των ναρκεμπόρων, των συμμοριών και των εύπορων τάξεων, τις εκρηκτικές καρναβαλιστικές παρελάσεις των 12 ελίτ σχολών σάμπας και της βαθιάς πολιτικοοικονομικής κρίσης. Από την άλλη μια φαντασμαγορική πανδασία ηλεκτρονικών πυροτεχνημάτων, ευρηματικών σχηματισμών και ευφάνταστων καλλιτεχνικών δρώμενων ενώπιον 80.000 θεατών στην εναρκτήρια τελετή, καθλώνοντας ταυτόχρονα είτε μαγνητοσκοπικά τρία δισεκατομμύρια τηλεθεατών σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη.

Μια τελετή, που μπορεί να μην είχε τον εκτυφλωτικό εντυπωσιασμό του Πεκίνου ή την αισθητική ιδιαιτερότητα της Αθήνας με τις εκτός προϋπολογισμού υπέρογκες επιπτώσιακές δαπάνες, εξέπεμπε ωστόσο στα χρώματα και τους ήχους της βραζιλιάνικης κουλτούρας περιβαλλοντικά και πανανθρώπινα μηνύματα συγκινησιακών συμβολισμών. Πέρα από την αναπαράσταση των αυτοχθόνων δασόβιων πληθυσμών του Αμαζονίου και της εισβολής των Πορτογάλων αποίκων, της άφιξης των Αφρικανών σκλάβων και των Γιαπωνέζων, τη λαμπερή εμφάνιση της Ζιζέλ και της αγέραςτης Σοάρες, εμβληματικά τα οικολογικά στιγμιότυπα των πράσινων εκπλήξεων, που αποτύπωσε η σκηνοθετική σφραγίδα του Φερνάντο Μείρελες: τη διάσωση του περιβάλλοντος μέσα από την αναδάσωση με τον

σπόρο του μέλλοντος, που ανακαλύπτει ένα παιδί και τους σπόρους της ελπίδας, που φυτεύουν σε σωληνοειδή φιαλίδια οι αθλητές-πρωταγωνιστές της δενδροφύτευσης, για να διαγράψουν στη συνέχεια ολοπράσινο και θαλερούς τους Πέντε Ολυμπιακούς Κύκλους. Σαφές το σύνθημα: η σωτηρία της γης βρίσκεται στα ενωμένα χέρια όλων των ανθρώπων με δεσμούς συναντίληψης και αγωνιστικής συνεργασίας κάτω από τη φυσική ενέργεια του ήλιου-βωμιού, εμπνευσμένου από τη ζωή στον Τροπικό, που άναψε ο χάλκινος Ολυμπιονίκης της Αθήνας Ρίγη συγκίνησης, εξάλλου, δεν προκάλεσε μόνο η παρέλαση της δεκαμελούς ολυμπιακής ομάδας των προσφύγων αθλητών, αλλά και ο 76χρονος Κιτσόγκε Κέινο, δις χρυσός Ολυμπιονίκης στίβου και Πρόεδρος της Ολυμπιακής Επιτροπής της Κένυας, που δρομαίος ανέβηκε στην εξέδρα των ομιλητών συνοδευόμενος από παιδιά με άσπρους χαρταετούς ως ένδειξη των σχολείων που ίδρυσε γι' αυτά. Παραλαμβάνοντας την Ολυμπιακή Δάφνη, έναν καινούργιο θεσμό της ΔΟΕ, για την έμπρακτη προσήλωσή του στις ανθρωπιστικές αξίες του Ολυμπιακού Κινήματος, τόνισε με απλά λόγια: «Ζητώ από εσάς να είστε μαζί μου, για να βοηθήσουμε τη νεολαία του κόσμου, ώστε να έχει τροφή και παιδεία».

Ζωντανές, επί πλέον, θα παραμείνουν οι αγωνιστικές επιδόσεις των δικών μας Κύπριων αθλητών μαζί με τις εικόνες των Ελλήνων και ξένων χρυσών Ολυμπιονικών. Με τον Λευτέρη Πετρούνια να δηλώνει συγκινημένος: «Το πιο σημαντικό είναι ότι ακούστηκε για δεύτερη φορά εδώ στην Βραζιλία ο Εθνικός μας Ύμνος». Ενώ ο «κεραυνός» του στίβου Γιουσέιν Μπολιτ και το «δελφίνι» της κολύμβησης Μάικλ Φελπς να παραπέμπουν στους ολυμπιακούς άθλους του Λεωνίδα του Ρόδου και του Μίλωνα του Κροτωνιάτη.

Εν αναμονή λοιπόν της τελετής λήξης, που επιφυλάσσει άλλες εκπλήξεις, επισφραγίζοντας τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2016.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ρόμπερι Μούζιλ, Η Γκρίτζα

Απόσπασμα της βδομάδας //

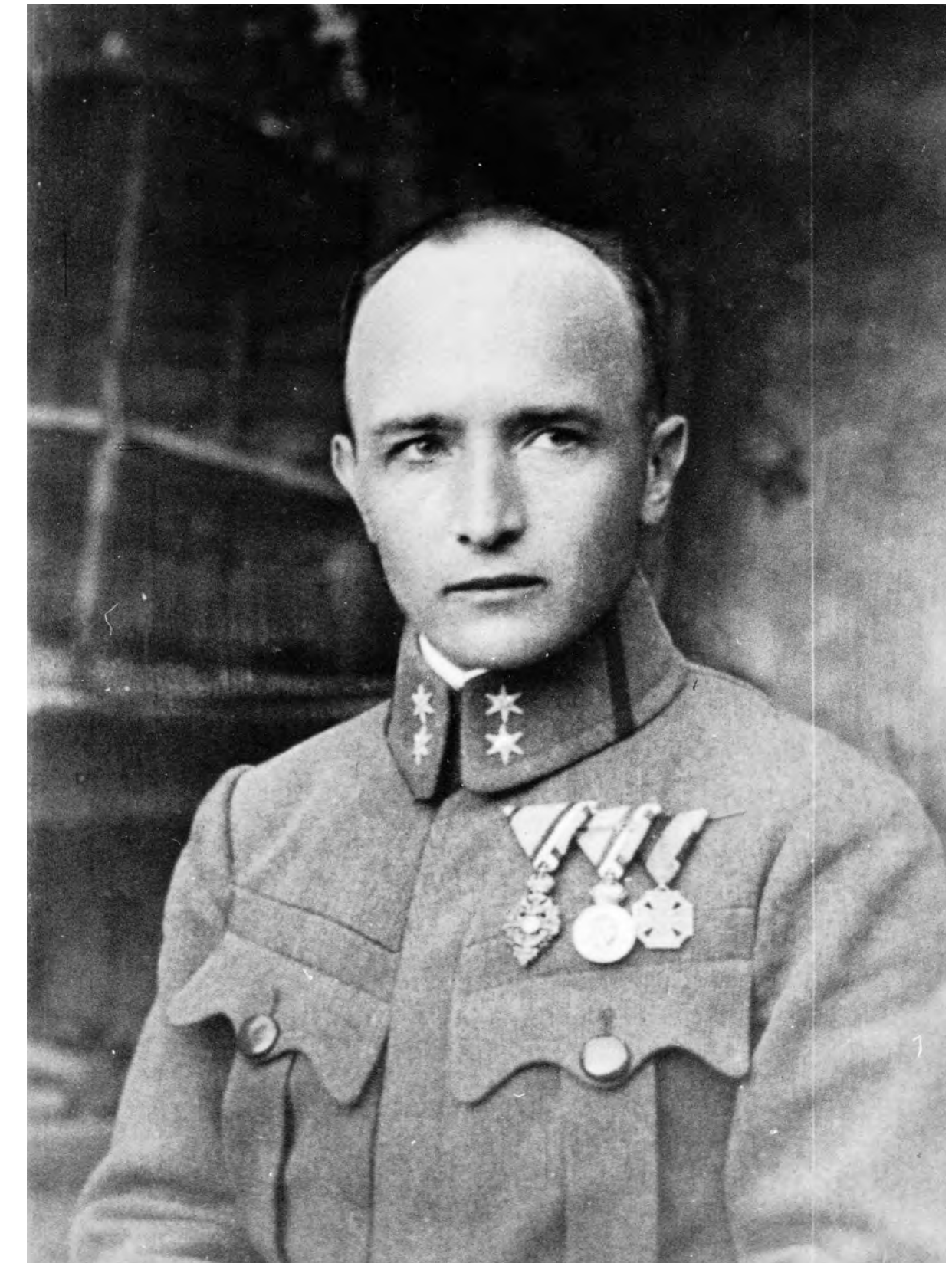
Έρχεται μια εποχή που η ζωή μας αρχίζει να δυσπορεί, λες και διστάζει να προχωρήσει, λες και λογαριάζει ν' αλλάξει πορεία
// Επιμελείται η Μαρία Μηνά

Έρχεται μια εποχή που η ζωή μας αρχίζει να δυσπορεί, λες και διστάζει να προχωρήσει, λες και λογαριάζει ν' αλλάξει πορεία. Την εποχή αυτή μπορεί πολύ εύκολα να μας βρει κάποιο μεγάλο κακό.

Ο Χόμο είχε έναν μικρό γιο που ήταν άρρωστος· πέρασε ένας χρόνος, μα η κατάστασή του παρέμενε στάσιμη· ο γιατρός συνέστησε μακρόχρονη κούρα σε κάποιο θέρετρο, αλλά ο Χόμο δεν αποφάσιζε αν έπρεπε να τον συνοδεύσει. Σκέφτηκε πως θ' αποχωριζόταν για μεγάλο διάστημα τις ασχολίες του, τα βιβλία, τα σχέδια, τη ζωή του. Καταλάβαινε πόσο εγωισμό έκρυβε αυτή του η αντίσταση, αλλά ήταν και μια απόπειρα αποδέσμευσης, μια και δεν είχε αποχωριστεί τη γυναίκα του ούτε για μια μέρα. Την αγαπούσε ακόμα πολύ, όμως η αγάπη του αυτή είχε γίνει εύθραυστη τον τελευταίο καιρό εξαιτίας του παιδιού, σαν μια πέτρα στην οποία στάζει νερό, αλλοιώνοντάς την σιγά-σιγά. Χωρίς να έχει χάσει κάτι από την αγάπη του, τα είχε χαμένα μ' αυτόν τον αναπάντεχο χωρισμό, και όσο διαρκούσαν οι προετοιμασίες της αναχώρησης, δεν του ερχόταν καμία ιδέα για το πώς θα περνούσε μονάχος το επόμενο καλοκαίρι. Απλώς ένιωθε απέχθεια για τους ορεινούς και παραθαλάσσιους τόπους παραθερισμού. Έμεινε μόνος και δύο μέρες μετά έλαβε ένα γράμμα από κάποιον κύριο Μότσαρτ Αμαντέο Χόφινγκοτ, που είχε γνωρίσει πριν από λίγα χρόνια σ' ένα ταξίδι, που μέσα σε λίγες μέρες είχε συνδεθεί φιλικά μαζί του. Τον καλούσε να πάρει μέρος σε μια ομάδα που θα ξανάρχιζε τις εργασίες στα βενετσιάνικα ορυχεία χρυσού στην κοιλάδα της Φερσένας.

Δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία πως επρόκειτο για μια καθαρή και τίμια υπόθεση. Έστειλε αμέσως δύο τηλεγραφήματα. Με το πρώτο ανακοίνωνε στη γυναίκα του πως αναχωρούσε για ταξίδι και πως αργότερα θα της έγραφε τόπο και διεύθυνση. Με το δεύτερο γνωστοποιούσε την απόφασή του να συμμετάσχει στις εργασίες ως γεωλόγος, ζητώντας μια κάπως μεγαλύτερη αμοιβή.

Τον συνομήλικό του Χόφινγκοτ, που ήταν ένας ψηλός, όμορφος, μελα-

χρινός και αεικίνητος άντρας, τον συνάντησε στο Π., μια κλειστή πλούσια ιταλική πολιτεία με μουριές και αμπέλια. Πληροφορήθηκε πως η εταιρεία διέθετε τεράστια αμερικάνικα κεφάλαια, και πως η όλη επιχείρηση ήταν πολύ φιλόδοξη.

Για την κοιλάδα ξεκίνησε μια αποστολή που αποτελούνταν απ' αυτούς τους δύο και άλλους τρεις μετόχους· αγόρασαν άλογα, μίσθωσαν εργάτες και παρήγγειλαν τα απαραίτητα όργανα.

Ο Χόμο δεν έμεινε στο πανδοχείο, αλλά δίκως να ξέρει κι ο ίδιος γιατί, στο σπίτι ενός Ιταλού, γνωστού του Χόφινγκοτ. Υπήρχαν εκεί τρία πράγματα που του τράβηξαν αμέσως την προσοχή του. Μαόνινα κρεβάτια μιας ανείπωτα ψυχρής απαλότητας, μια ταπετσαρία με ανείπηλά σχέδια, και μια κουνιστή μεταλλική πολυθρόνα. Όταν κουνίσουνα μέσα της κοιτάζοντας την ταπετσαρία, χανόσουν σ' ένα κλυδωνιζόμενο μωσαϊκό ελίκων, που μέσα σε δύο

δευτερόλεπτα ξετυλιγόταν ξεκινώντας από το μηδέν ως τη μεγαλύτερή τους περιφέρεια κι έπειτα βυθιζόταν πάλι στο μηδέν.

Ο αέρας στους δρόμους ένα μείγμα από νότο και χιόνι. Ήταν μέσα Μαΐου. Τα βράδια οι δρόμοι φωτιζόνταν από μεγάλες λάμπες κρεμασμένες από τετωμένα καλώδια που ήταν τόσο ψηλά, ώστε όταν περνούσες από κάτω, είχες την εντύπωση πως βάδιζες μέσα σε σκουρογάλανα φαράγγια, ενώ επάνω, μακριά στο στερέωμα, περιστρεφόταν λευκοί, συριστικοί ήλιοι. Τη μέρα έβλεπες πέρα μακριά τ' αμπέλια και το δάσος. Είχαν βγει απ' τον χειμώνα με κόκκινα, κίτρινα και πράσινα χρώματα· γιατί τα δέντρα δεν είχαν χάσει το φύλλωμά τους κι έτσι τα καινούργια φύλλα είχαν μπλεχτεί με τα ξεραμένα, όπως στα στεφάνια των νεκροταφείων, κι ανάμεσά τους ήταν κρυμμένες κόκκινες, γαλάζιες και ροζ βίλες, που καθώς ξεχώριζαν ολοκάθαρα, ήταν σαν κύβοι που είχαν ριχτεί εκεί μέσα για

να παριστάνουν στα μάτια όλου του κόσμου κάποιον άγνωστο σ' αυτούς, ιδίωτυπο μορφολογικό κανόνα. Όμως πιο πάνω το δάσος γινόταν σκοτεινό και το βουνό λεγόταν Σέλβοτ. Τα χιονισμένα λιβάδια άρχιζαν από εκεί που τελειωνε το δάσος κι έφταναν με πλατιούς, απαλούς κυματισμούς πέρα απ' τα γειτονικά βουνά, μέχρι την απότομη μικρή ράχη της κοιλάδας, όπου σκόπευε να πάει η αποστολή. Οι άντρες που έρχονταν από τα γύρω χωριά για να φέρουν γάλα και ν' αγοράσουν πολένια, κουβαλούσαν μαζί τους μεγάλους κρυστάλλους και αμέθυστους, που φαίνεται πως αφθονούσαν σε ορισμένες εσοχές, όπως αλλού τα λουλούδια στα λιβάδια, κι αυτά τα απίστευτα, παραμυθένια αντικείμενα ενίσχυαν ακόμα περισσότερο την εντύπωση πως κάτω από την επιφάνεια εκείνης της περιοχής, που τρεμόλαμπε περίεργα θυμίζοντας κάποιες έναστρες νύχτες, κρυβόταν κάτι που ξυπνούσε τη λαχτάρα και την προσημονή. [σελ. 57-60]

Το διήγημα **Η Γκρίτζα** κυκλοφορεί μαζί με το **Μαγεμένο Σπίτι** από τις εκδόσεις **Εξάντας**, σε μετάφραση **Αλέξανδρου Ίσαρη**